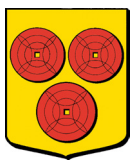

Årsredovisning 2017

Orsa kommun

Hit gick skattepengarna 2017

100 kr i skatt till Orsa kommun fördelades så här:

2017	2016	
27,57 kr	28,48 kr	Äldre- och handikappomsorg
19,60 kr	20,69 kr	Grundskola och fritidsverksamhet
10,09 kr	9,75 kr	Gymnasienämndsverksamhet
7,11 kr	7,62 kr	Förskola
6,69 kr	4,05 kr	Årets resultat
6,17 kr	6,12 kr	Individ- och familjeomsorg
5,75 kr	5,32 kr	Stödfunktioner, administration, utvecklingsmedel m m
5,29 kr	4,99 kr	Pensioner
2,72 kr	2,72 kr	Gata och park
2,25 kr	2,44 kr	Fritidsverksamhet
1,73 kr	1,93 kr	Försörjningsstöd
1,53 kr	1,74 kr	Kulturverksamhet och bibliotek
1,40 kr	1,41 kr	Räddningstjänst
1,08 kr	1,23 kr	Arbetsmarknadsåtgärder
1,00 kr	0,96 kr	Kollektivtrafik
0,95 kr	0,92 kr	Musikskolan
0,75 kr	0,76 kr	Byggnadsnämndsverksamhet
0,53 kr	0,58 kr	Turism
0,41 kr	0,40 kr	Miljö- och hälsoskydd
0,40 kr	0,50 kr	Näringslivsåtgärder
0,35 kr	0,38 kr	Föreningsbidrag
0,15 kr	0,16 kr	Vatten och avlopp
-0,10 kr	-0,11 kr	Ränteintäkter
-0,47 kr	-1,17 kr	Övrigt
-2,93 kr	-1,85 kr	Integration
100,00 kr	100,00 kr	

Årsredovisning 2017

Orsa kommun

Bilder

Omslag: Utställning Tråd, trä och papper, Inga-Britt Ax Ambrosiusson och Åsa Westman, Orsa kulturhus 2017.

Sid 7, 30, 42 och 44. Grönklittsgruppen.

Sid 12, 17, 18, 20, 22, 24, 31, 39 och 69. Mostphotos.

Sid 27. Lena Pettersson.

Innehåll

Hit gick skattepengarna 2017	3
Kommunfullmäktige	6
Orsa kommuns vision och värdegrund	7
Förvaltningsberättelse.....	8
Målredovisning	15
Personalredovisning.....	23
Kommunfullmäktige	26
Revision.....	28
Kommunstyrelse	29
Utskott för strategi (service och utveckling)	31
Utskott för samhälle.....	33
Utskott för lärande	35
Utskott för omsorg	37
Miljönämnd Mora Orsa.....	39
Byggnadsnämnd och stadsbyggnadsförvaltning Mora Orsa	41
Gemensamma nämnder och samverkan.....	43
Sammanställd redovisning.....	46
Orsa Vatten och Avfall AB & NODAVA AB	47
Orsabostäder AB	49
Orsa Lokaler AB.....	51
Driftredovisning	53
Investeringsredovisning	53
Resultaträkning	54
Noter till resultaträkning	55
Balansräkning	57
Noter till balansräkning.....	58
Kassaflödesrapport.....	64
Noter till kassaflödesrapport	65
Redovisningsmodell	67
Redovisningsprinciper 2017	68
Revisionsberättelse.....	70

Kommunalrådets ord

Det är mycket som är bra!

Kommunens ekonomi är fortsatt stabil, och vi kan än en gång samla i ladorna för kärvare tider. Befolkningsökningen fortsätter om än i blygsammare takt än 2016. Vi är på god väg mot målet minst 7 000 invånare 2020. Glädjande är att Orsa är en av två kommuner i landet med den största skatteunderlagstillväxten. Förutom en direkt positiv påverkan på skatteintäkterna så innebär det ett minskat beroende av skatteutjämningsbidrag. Ett ökat skatteunderlag är ett bevis på att fler personer har arbete och på en bra utveckling av näringslivet. Andra viktiga orsaker till den starka ekonomin 2017 är ökade statsbidrag och ett gott jobb i förvaltningen att hushålla med kommunens resurser.

Jag får ibland frågan varför kommunens just nu mycket stora överskott inte kan användas i verksamheten. Att göra höga resultat är inget självändamål, men det måste vara tillräckligt bra för att säkra en god ekonomisk hushållning och för att klara av de stora investeringar vi har framför oss. Vi jobbar numera med att sätta ekonomiska mål över en längre tidsperiod och ser att intäkterna kommer att vara lägre inom något år. Det vore förödande att ”lägga ut kostymen” och utöka verksamheten under enskilda år med stora inkomster. Då måste vi göra besparingar och ”sy in kostymen” när inkomsterna sjunker. Däremot ser vi till att göra satsningar på till exempel utökad utbildningsbudget för personalen under goda år.

Skolan fortsätter att utvecklas positivt och ligger med god marginal inom målet att ligga bland Sveriges 100 bästa skolkommuner i SKL:s rankning. Även inom omsorgen görs ett bra jobb för att dagligen leverera bra service till brukarna. Med en ny näringslivsstrategi på plats har vi nu också en bra plattform att utgå ifrån när det gäller att jobba med företagsklimatet.

Bland allt positivt som händer vill jag också nämna utvecklingen inom besöksnäringen och då främst i Grönklitt där jag ser stora möjligheter. Närmast i tur står ett hotell, eller Ski Lodge som den kallas. Exploatören Grönklittsgruppens vision är att mer än fördubbla antalet bäddar i Grönklitt. En sådan utveckling är oerhört positiv för Orsa, med fler arbetstillfällen

såväl vid anläggningen som i flera andra företag i Orsa. För att det ska bli möjligt så krävs betydande investeringar i vatten och avlopp och här kommer vi att behöva ta viktiga beslut inom en snar framtid.

Det är mycket som är bra och jag är stolt över allt det positiva som händer i kommunen. Rubriken uttrycker också ett förhållningssätt. Även om det inte alltid går som man tänkt sig så kan man välja var man lägger sitt fokus. Min tes är att om man fokuserar på det som är bra så blir det ännu bättre. Jag vill rikta ett stort tack till medarbetare och förtroendevalda för ett bra jobb och ett bra samarbete under året.

Mikael Thalín
Ordförande i kommunstyrelsen

Orsa kommuns vision och värdegrund

Värdegrund

Orsa – helt enkelt

Min uppgift är att se till att det blir så enkelt som möjligt för våra medborgare.

Respekt

Jag respekterar mina medmänniskor.

Samarbete

Jag är en del av en större helhet och hittar lösningar tillsammans med andra.

Ansvar

Jag har ett ansvar att handskas varsamt med våra resurser för att skapa ett bra och hållbart samhälle.

Vision

Orsa är en naturnära plats där folk trivs och vill bo. Våra verksamheter håller hög kvalitet och det känns tryggt att använda sig av dem. Vårt rika och mångsidiga kulturarv har grundat vårt goda rykte som musikkommun.

Vi har en tydlig roll i arbetet med att utveckla regionen. Orsa har korta beslutsvägar och krånglar inte till saker. Det gör oss väl förberedda att möta samhällets förändringar utan att tappa hållbarhetstänkandet.

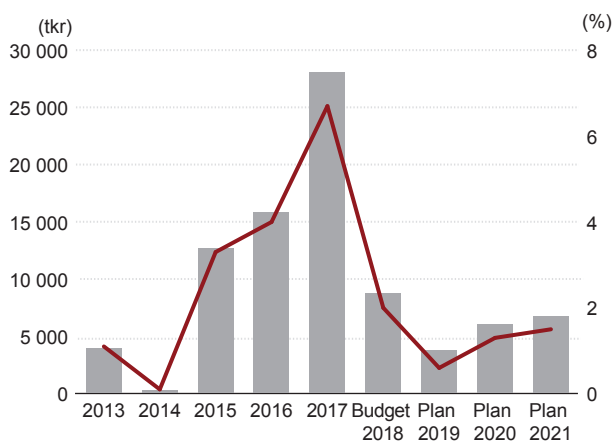
Vi har ett välmående näringsliv som är attraktivt för både tjänsteföretag och producerande företag. Vi är en av landets mest kända turistorter.

Detta har blivit möjligt genom ett fantasirikt och nyfikat förhållningssätt, präglat av humor och en gnutta galenskap.

Förvaltningsberättelse

Årets resultat

Diagrammet visar årets resultat åren 2013–2017 samt budget och plan 2018–2021 fastställd av fullmäktige i november 2017.

2017 års resultat uppgick till 28,0 mkr, vilket var 15,8 mkr bättre än budgeterat. Stora positiva avvikelser mot budget redovisas för skatter och utjämningsbidrag 4,3 mkr samt verksamheterna integration 5,4 mkr och ensamkommande barn 4,5 mkr.

Överskottet på skatter och utjämningsbidrag beror främst på att skatteunderlagstillväxten blev bättre än Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) prognoser då budgeten fastställdes. Intäkterna inom verksamheten integration blev betydligt högre än budgeterat främst på grund av en stor inflyttning kring årsskiftet 2016/2017, men delvis också på grund av ändrade redovisningsprinciper. Vad gäller verksamheten ensamkommande barn beror en del av överskottet på att vi i bokslutet 2016 gjorde en reservering för osäkra fordringar på Migrationsverket som i efterhand visat sig vara för stor, men också på grund av att kostnaderna blev lägre 2017 än budgeterat.

Verksamhetens nettokostnader enligt resultaträkningen ökade med 21,4 mkr (5,7 procent) samtidigt som skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag ökade med 35,5 mkr (9,1 procent).

I december 2015 betalade regeringen ut 9,8 mdkr i form av ett tillfälligt stöd för den uppkomna flyktingsituationen, varav Orsa kommun erhöll 15,4 mkr. Enligt Rådet för kommunal redovisning (RKR) skulle dessa medel intäktsföras senast 2016. Fullmäktige i Orsa har dock beslutat att dessa medel ska fördelas över en treårsperiod. Kommunala verksamheter, ideella föreningar med flera har hos kommunstyrelsen fått ansöka medel med tanken att söka medel ska ha koppling till integrationsarbete. Under 2017 har 7,2 mkr av dessa medel intäktsförts som ett generellt statsbidrag och 7,2 mkr ligger som kostnad under verksamhetens nettokostnader.

Finansnettot har minskat med 1,9 mkr där drygt hälften av minskningen beror på att återbäring från Kommuninvest avseende åren 2015 och 2016 betalats ut till våra dotterbolag. Orsaken är att återbäringen avser en återbetalning på grund av en för hög marginal som Kommuninvest tagit ut på våra dotterbolags lån. Vidare har räntan på pensionsmedel ökat samt att vi skrivit ner värdet på aktierna i Siljan Turism AB.

Eftersom Migrationsverket numera ändrat utbetalningsrutinerna så att vi nu får täckning för våra kostnader betydligt snabbare än tidigare, har det tillsammans med det goda resultatet och låga investeringar jämfört med budget, inneburit att likviditeten förbättrats avsevärt under året.

Våra banktillgodohavanden på koncernkontot har under året ökat med 29 mkr trots att dotterbolagens del av dessa medel minskat och att vi utökat våra kortfristiga placeringar något.

Balanskravsresultat

Årets resultat uppgår till +28,0 mkr och efter hänsyn till reavinster om 0,4 mkr uppgår årets resultat efter balanskravsjusteringar till 27,6 mkr. Kommunen har sedan tidigare år en resultatutjämningsreserv om 15,0 mkr.

Kommunens finansförvaltning

Kommunens finansförvaltning tillförde 413,0 (385,4) mkr under 2017. Medlen förbrukades enligt tabell nedan.

Belopp i mkr			Budgetavvikelse		Procent av medlen	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Kommunfullmäktige	2,5	2,3	0,1	-0,1	0,6	0,6
Kommunstyrelse	8,0	70,4	2,7	3,3	2,0	18,2
Utskott för strategi	25,5		0,8	-0,5	6,2	
Utskott för samhälle	47,6		4,9		11,6	
Utskott för lärande	156,2	152,6	-1,2	4,3	37,8	39,5
Utskott för omsorg	139,5	139,4	3,6	5,3	33,8	36,2
Miljönämnd	1,6	1,6	0,0	0,0	0,4	0,4
Byggnadsnämnd	4,1	3,9	-0,1	0,0	1,0	1,0
Delsumma	385,0	369,6	10,8	12,4	93,3	95,9
Årets resultat	28,0	15,8			6,8	4,1
Summa	413,0	385,4			100,0	100,0

Totalt anslog kommunfullmäktige 395,8 (382,0) mkr till styrelsen, nämnder och utskotts verksamheter. Utfallet blev att de förbrukade 385,0 mkr, alltså ett överskott om 10,8 mkr jämfört med budget. Även finansförvaltningen hade ett överskott, 5,0 mkr. Totalt sett blev det ett överskott om 15,8 mkr jämfört med budget. Tillsammans med ett budgeterat resultat på sista raden om 12,2 mkr blev årets resultat 28,0 mkr.

På grund av den omorganisation som genomfördes per den 1 augusti 2016 (under löpande år) är jämförelsesiffrorna mellan 2017 och 2016 inte helt jämförbara i alla avseenden.

Budgetavvikelser

Se även nämndernas och utskottens egna kommentarer till 2017 års resultat.

Kommunstyrelsen

I jämförelse med föregående år ovan, redovisas numera utskottet för strategi och utskottet för samhälle separat. Merparten av överskottet under kommunstyrelsen beror på överskott för verksamheten medel till KS förfogande. Verksamheten kan liknas vid en buffert för oförutsedda händelser under året och den utökades från 2 till 5 mkr under 2017.

Utskott för strategi

Under utskottet är det främst tre enheter med större avvikelser mot budget.

Personalenheten har ett överskott på grund av ej utnyttjade centrala utvecklingsmedel och sen tillsättning av vakant tjänst.

Gemensamt stöd har ett överskott beroende främst på återhållsamhet vid tillsättande av vikarier, extern finansiering av vaktmästartjänst och försäljning av arkivtjänster.

Kostenheten däremot redovisar ett underskott beroende på för höga kostnader för personal, reparationer och livsmedel.

Utskott för samhälle

Utskottet har ett mycket stort överskott för verksamheten integration. Ungefär hälften av överskottet beror på att det kom väldigt många nyanlända kring årsskiftet 2016/2017 som genererar stora statliga bidrag under en tvåårsperiod. Resterande överskott kan förklaras av ändrade utbetalnings- och redovisningsregler.

Infrastruktur redovisar ett förhållandevis stort underskott, där utbyggnaden av stadsnätet samt höga kostnader för snöröjning och offentlig belysning är förklaringen.

Även arbetsmarknadsenheten och verksamheten skog och mark redovisar överskott. Arbetsmarknadsenheten har överskott på personalkostnader och försäljningsintäkter. Vad gäller skog och mark avser överskottet vinst vid försäljning av två tomter på Styversbacken.

Utskott för lärande

Underskottet är sprunget från grundskolan där kostnader för personal och skolskjutsar är högre än budgeterat. Förskolan redovisar dock ett överskott.

Utskott för omsorg

Utskottet har mycket stora överskott för äldreomsorgen och verksamheten ensamkommande barn.

För äldreomsorgen beror överskottet på minskat antal timmar i hemtjänsten, lediga platser inom särskilt boende som hyrts ut till andra kommuner samt att budgeterad engångssatsning för utbildning av undersköterskor ej genomförts.

Vad gäller verksamheten ensamkommande barn beror överskottet dels på minskad verksamhet och på en reserv för osäkra fordringar avseende Migrationsverket i 2016 års bokslut som kunde lösas upp 2017 med positiv resultateffekt.

Utskottet brottas fortfarande med stora underskott i verksamheterna under individ- och familjeomsorgen (IFO).

Övriga nämnder och förvaltning

Miljönämnden har ett resultat enligt budget medan Byggnadsnämnden å andra sidan har ett mindre underskott på grund av höga bostadsanpassningsbidrag under slutet av året.

Finansförvaltningens överskott förklaras till största del av mer skatteintäkter och bidrag från staten än budgeterat.

Koncernen

Delar av kommunens verksamhet bedrivs i dotterbolag. Kommunkoncernen består förutom av Orsa kommun av Orsabostäder AB, Orsa Lokaler AB och Orsa Vatten och Avfall AB som alla är helägda dotterbolag till Orsa kommun.

Orsa Vatten och Avfall AB äger i sin tur 33 procent i Nodava AB, där övriga ägare är Älvdalens Vatten och Avfall AB samt Moravatten AB. Orsa kommuns ägarandel i Grönklittsgruppen AB uppgår numera endast till 5,7 procent. Detta bolag konsolideras inte i kommunens sammanställda redovisning.

Läs mer om koncernbolagen på sidorna 46–52. Koncernbolagen redovisar återigen ett positivt resultat, vilket varit fallet de fem senaste åren. Av den sammanställda redovisningen framgår att koncernresultatet är 36,0 mkr eller 8,0 mkr högre än kommunens resultat. Även föregående år var koncernresultatet cirka 8 mkr bättre än kommunens resultat.

Särskilda händelser

Året har till stor del präglats av fortsatt arbete med den omorganisation som trädde i kraft den 1 augusti 2016. Innan omorganisationen satt sig har det varit en hel del förändringar under 2017 för att få allting på plats vad gäller både bemanning och budget. Detta arbete fortsätter kontinuerligt, även 2018.

Befolkningsutvecklingen

Befolkningen ökade med 26 invånare 2017 och av tabellen nedan framgår att ökningen ligger främst i åldersintervallet 16–18 år.

Som tidigare påpekats minskade befolkningen under åren 2014 och 2015 med sammanlagt 99 personer. Främst på grund av nedläggningen av SCoTT-utbildningen. Frånsett den effekten har nu befolkningen ökat varje år sedan 2012 med 2016 som ett exceptionellt år då befolkningen ökade med 111 personer.

Alder	Antal 2007	Antal 2010	Antal 2013	Antal 2016	Antal 2017
0–6 år	471	437	400	398	410
7–15 år	744	647	615	655	639
16–18 år	367	292	256	225	251
19–64 år	3 972	3 920	3 856	3 774	3 764
65–79 år	1 086	1 146	1 220	1 315	1 321
80 år och äldre	451	480	502	494	502
Invånare totalt	7 091	6 922	6 849	6 861	6 887

I föregående års årsredovisning skrev vi att så som befolkningsförändringen såg ut mellan 2015–2016 skulle de kostnadsutjämningsbidrag vi får från staten minska från och med 2018. Idag vet vi att de har minskat med drygt 5 mkr mellan 2017 och 2018.

Kostnadsutjämningsystemet är utformat så att vi erhåller mest bidrag för vår äldsta befolkning och därefter för ungdomar i 16–18-årsåldern, grundskoleåldern och förskoleåldern i fallande ordning.

Under 2016 minskade Orsas befolkning i åldersgrupperna ovan och under 2017 har minskningen fortsatt i främst grundskoleåldern. Kostnadsutjämningsystemets utformning tar också hänsyn till hur det ser ut i riket i övrigt, och där fortsätter andelen invånare i grundskoleåldern att öka vilket gör att effekten, minskade bidrag, blir än större. Totalt sett ser det ut som det gjorts under ett antal år, att vi får mindre kostnadsutjämningsbidrag för de yngre åldersgrupperna och mer för de äldre åldersgrupperna. Gymnasieåldern 16–18 år är en väldigt snäv åldersklass som kan variera väldigt mycket från ett år till ett annat.

Eftersom kostnadsutjämningsystemet är knuten till demografin innebär det att mindre kostnadsutjämningsbidrag ska spegla lägre förväntade kostnader. Däremot är det en förskjutning i tid på så vis att både ökade och minskade bidrag kommer med ett års förskjutning.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

Vid årsskiftet var 159 (142) personer öppet arbetslösa i Orsa kommun. Det motsvarar 4,3 procent av den arbetsföra befolkningen 16–64 år. Av dessa var 24 personer arbetslösa sedan mer än 24 månader. Sökande i program med aktivitetsstöd var vid samma tidpunkt 94 personer. Den totala arbetslösheten (inklusive program) uppgick till 7,7 procent, vilket motsvarar en ökning med 0,6 procentenheter sedan föregående årsskifte.

Av den registrerade arbetskraften 16–64 år, uppgick, enligt arbetsförmedlingen, den totala arbetslösheten till 8,2 procent, och motsvarande siffror i Dalarna respektive

riket var 7,1 och 7,5 procent. I Orsa och riket är minskningen 0,2 procentenheter och i Dalarna är minskningen 0,6 procentenheter sedan föregående årsskifte.

I gruppen ungdomar 18–24 år uppgår dock den totala arbetslösheten hos den registrerade arbetskraften till 15,8 procent i Orsa kommun, vilket är 5,1 respektive 5,7 procentenheter högre än snittet i Dalarna respektive riket. Detta trots att i denna grupp har arbetslösheten minskat med 1,9 procentenheter i Orsa medan minskningen i riket och Dalarna är 1,4 procentenheter.

Nyckeltal	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Kommunalskattesats	22,89	22,89	22,89	22,89	22,89	22,66	22,66
Skatteintäkter (mkr)	426	390	379	367	358	347	347
Förändring skatteintäkt (%)	9	3	3	3	3	0	2
Invånare	6 887	6 861	6 750	6 812	6 849	6 835	6 867
Verksamhetens nettokostnad (mkr)	398	377	368	368	355	349	339
Förändring verksamhetens nettokostnad (%)	6	2	0	4	2	3	1
Verksamhetens nettokostnad per invånare (kr)	57 801	54 896	54 560	54 052	51 873	51 126	49 398
Finansnetto (mkr)	0	2	1	1	2	3	0
Årets resultat (mkr)	28	16	13	0	4	1	7
Eget kapital (mkr)	212	184	168	156	156	152	151
Eget kapital per invånare (kr)	30 801	26 837	24 943	22 862	22 704	22 186	21 918
Låneskuld (mkr)	0	0	0	0	6	29	41
Låneskuld per invånare (kr)	0	0	0	0	847	4 214	5 941
Investeringar (brutto från 2013) (mkr)	20	35	18	32	14	16	14
Soliditet enligt balansräkning (%)	62	58	54	52	60	53	53
Soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden (%)	14	6	0	-6	-11	-10	-10
Likvida medel, inklusive placeringar (mkr)	82	50	75	81	93	103	31
Kassalikviditet (%)	157	128	132	131	192	164	121
Årsarbetare	533	543	503	494	493	509	514
Personalkostnad (mkr)	275	271	249	245	235	232	230
Andel av verksamhetens kostnader (%)	56	56	55	54	54	54	54

Kommentarer

Den genomsnittliga kommunala skattesatsen i Dalarna 2017 var 22,71 procent, vilket är 0,18 procentenheter lägre än Orsa kommuns skattesats. Efter skatteväxling med landstinget för deras övertagande av kollektivtrafiken har kommunens skattesats sänkts med 0,47 procentenheter till 22,42 procent 2018. Samtidigt höjde landstinget skatten i motsvarande mån så den totala kommunal- och landstingsskatten är oförändrat 34,05 procentenheter.

En kommun i Dalarna lät den kommunala skattesatsen vara oförändrad trots skatteväxlingen. År 2018 är den genomsnittliga kommunala skattesatsen 22,27 procent i Dalarna, vilket är 0,15 procentenheter lägre än Orsa kommuns skattesats.

Skatteintäkterna ökade betydligt mer än verksamhetens nettokostnader, vilket delvis förklaras av att

i skatteintäkterna ingår diverse bidrag relaterade till nyanlända. I båda posterna ingår dessutom cirka 7 mkr som avser anslag och kostnader från engångsersättningen för flyktingar som betalades ut av staten 2015, och som vi valt att fördela över åren 2016–2018.

Finansnettot minskade främst på grund av återbäring från Kommuninvest avseende tidigare år som nu har betalats ut till dotterbolagen. Detta eftersom det framkommit att återbäringen grundar sig på hur mycket kommunkoncernen har lånat hos Kommuninvest. Återbäringen ska således tillföras de juridiska personer som har lånen.

Som redan nämnts är årets resultat på nästan 28 mkr betydligt högre än det budgeterade resultatet på 12,2 mkr.

Det egna kapitalet uppgår i bokslutet till 212 mkr, vilket är 50 mkr mer än vår ansvarsförbindelse för pensionsåtaganden.

Sedan några år tillbaka har kommunen inte längre några lån. Däremot har dotterbolagen lån och dessa ökade fram till 2015. Därefter har de varit oförändrade och uppgår till cirka 370 mkr.

Årets investeringar uppgick till 20 mkr varav 15 mkr brutto avsåg investeringar i stadsnätet. Samtidigt fick vi in 6 mkr i anslutningsavgifter så nettoinvesteringen i stadsnätet uppgick till 9 mkr.

Soliditeten enligt balansräkningen ökade med 4 procentenheter och soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden ökade med 8 procentenheter till 14 procent. I koncernen ökade soliditeten från 29 procent till 32 procent. Inklusive samtliga pensionsåtaganden var motsvarande siffror i koncernen 7 procent respektive 12 procent.

Likvida medel har ökat kraftigt under året, vilket beror på flera orsaker. Främst på grund av ett högt resultat men också på grund av förhållandevis låga nettoinvesteringar samt att utbetalningar från Migrationsverket nu kommer betydligt snabbare än tidigare.

Även kassalikviditeten har förbättrats, av samma orsaker som nämns ovan.

Antalet årsarbetare minskade under året, vilket bland annat beror på minskat antal anställda som jobbar med ensamkommande barn.

Pensionsmedelsförvaltning

Orsa kommun har en pensionsskuld till varje anställd. Från och med 1998 ska den skuld som intjänats tas upp i balansräkningen. Den skuld som intjänats till och med 1997 tas upp som en ansvarsförbindelse under balansräkningen. Kommunfullmäktige beslutade i september 2000 att de pensionsskulder som intjänats från och med 2000 ska betalas ut till var och en av de anställda, som en så kallad individuell pension.

Vid årsskiftet uppgick de pensionsförpliktelser som intjänats till och med 1997 till 162,4 (165,0) mkr. De har således minskat med 2,6 mkr sedan föregående år. Enligt prognos från KPA kommer ansvarsförbindelsen att minska med ytterligare cirka 6,8 mkr fram till 2022.

Inga pensionsmedel är formellt avsatta till extern förvaltning, men vi har en placerad likviditet på cirka 30 mkr som kan användas till kommande års ökade likviditetsbelastning som ökade pensionsutbetalningar i framtiden innebär.

Enligt en statlig offentlig utredning som förespråkar ”En ändamålsenlig kommunal redovisning” föreslås bland annat att kommunerna övergår till fullfonderingsmodell vad gäller redovisning av sina pensionsförpliktelser eftersom denna ger en mer rättvisande och transparent redovisning av förpliktelserna.

I Orsa kommun har detta diskuterats under de senaste 15 åren då vi förutspått att en ändring av reglerna för hur vi ska redovisa pensionsförpliktelserna kommer. Vi hade dock trott att regeländringen skulle komma tidigare. Mycket kortfattat innebär en sådan regeländring att hela pensionsåtagandet kommer att redovisas som en skuld i balansräkningen. Detta betyder att utbetalningar framgent kommer att minska skulden istället för som idag belasta resultaträkningen som en kostnad. Idag belastas resultaträkningen både av kostnader för intjänade pensioner och med kostnader för utbetalningar av redan intjänade pensioner. Med en regeländring blir därför resultatet högre än idag, men likviditetsmässigt blir det ingen skillnad.

Det sades först att det nya regelverket skulle gälla från och med 2018 eller eventuellt 2019. Idag är det dock oklart när och om det blir något nytt regelverk kring hur dessa pensionsförpliktelser ska redovisas.

Investeringar

Under året investerade vi för 20,1 mkr brutto. Av dessa avsåg 15,0 mkr investeringar i stadsnätet där vi samtidigt erhöll anslutningsavgifter om cirka 6,0 mkr. Netto hade vi alltså investeringsutgifter för stadsnätet på 9,0 mkr.

Totalt sett uppgår bruttoinvesteringar i stadsnätsprojektet till cirka 61 mkr. Därutöver har vi tidigare haft utgifter för projektet Bredband till byarna samt diverse förberedelseinvesteringar när vi byggde om vatten- och avloppsnät. Totala investeringar uppgår till cirka 74 mkr och efter hänsyn till EU-bidrag och anslutningsavgifter uppgår nettoinvesteringen till cirka 58 mkr. Vid årsskiftet var 836 villor anslutna till stadsnätet. Det motsvarar en ökning med 570 stycken under 2017.

Borgensåtaganden

Kommunens totala borgensåtaganden uppgick vid årsskiftet till 389 mkr, vilket är en minskning med 1 mkr sedan föregående år. Av borgensåtagandena avser 85,0 mkr Orsa Vatten och Avfall AB, 108,6 mkr Orsa bostäder AB och 176,5 mkr Orsa Lokaler AB. Samtliga dessa åtaganden är oförändrade sedan föregående år.

Inga borgensåtaganden har infriats under året.

Övrigt

Orsa kommun äger 35 procent i Oreälvens Kraft AB. Aktierna är bokförda till 18 tkr. Under flera år hade vi en nettoavkastning på 2–3 mkr per år på detta innehav. Sedan 2012 har dock avkastningen varit låg och under vissa år negativ. År 2017 hade vi en nettointäkt på 39 tkr. Fortum som äger övriga 65 procent av aktierna har under året träffat kommunen vid ett par tillfällen för att diskutera kostnader och strategi vad gäller miljökrav som ställts på bolaget. Kraven gäller återställande av fiskvägar med mera. Även om det är för tidigt att uttala sig om de ekonomiska konsekvenserna är det sannolikt att det innebär betydande investeringar i bolaget samt att elproduktionen kommer att minska något. Detta betyder i sin tur att om inte elpriset ökar från nuvarande nivå kommer nettokostnaden för kommunen att öka i framtiden.

Uppföljning av ekonomiska mål Ekonomiska mål 2017 och framåt

Först antogs ekonomiska mål den 4 april 2016 för år 2017.

Dessa upphävdes av kommunfullmäktige den 27 november 2016 och istället beslutades om ekonomiska mål enligt de nya ekonomiska riktlinjerna som antogs vid samma datum.

Beslut

De ekonomiska riktlinjerna i Orsa kommun ska grunda sig på god ekonomisk hushållning över tid. I begreppet innefattas både finansiella mål och verksamhetsmål. I riktlinjerna ingår även möjligheten att använda en resultatutjämningsreserv som kan användas för att täcka underskott vid en eventuell framtida lågkonjunktur.

Nedan följer en förkortad sammanfattning av de beslutade ekonomiska målen.

Kommunen*

- *Årlig avsättning till resultatutjämningsreserv ska ske tills den uppgår till 15 mkr.*
Kommentar: Målet uppnåddes redan 2016.
- *Kommunens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden, ska varje år öka för perioden.*
Kommentar: Målet uppnått då kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden ökade med 8,5 procentenheter till 14,5 procent.
- *Kommunens resultat ska under perioden i genomsnitt uppgå till minst 1,5 procent av skatteintäkterna (med skatteintäkter avses summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning).*
Kommentar: Målet uppnått då resultatet uppgick till 6,6 procent av skatteintäkterna.
- *Kommunen ska klara sina investeringar utan att ta upp nya lån.*
Kommentar: Målet uppnått eftersom kommunen inte tagit upp några lån under året.
- *Verksamhetsmålen ska tydligare inarbetas i budgetprocessen.*
Kommentar: Målet delvis uppfyllt. Har blivit tydligare under 2018 inför 2019 års budgetprocess.

* De finansiella målen ska ses över en period om minst 5 år inklusive innevarande år.

Bolagen

- *Orsabostäder AB:s direktavkastning (rörelse-resultat före avskrivningar/fastigheternas värde) ska under perioden uppgå till minst 5 procent.*
Kommentar: Målet uppfyllt, nyckeltalet uppgår till cirka 9 procent.
- *Orsa Lokaler AB ska årligen ha ett resultat efter finansnetto om minst 4 procent av satsat kapital.*
Kommentar: Målet uppnått, resultat efter finansnetto uppgår till cirka 2,7 mkr, vilket är betydligt mer än 4 procent av satsat kapital.
- *Orsa Vatten och Avfall AB ska över tid generera ett positivt resultat så att inte det egna kapitalet urholkas.*
Kommentar: Målet uppfyllt då bolaget under de senaste åren har ett positivt resultat efter finansnetto. Även om bolaget har ett negativt fritt eget kapital om 0,4 mkr så finns det obeskattade reserver på drygt 4 mkr.

Kommunernas framtida ekonomi

I sitt cirkulär om budgetförutsättningarna 2018–2021 (februari 2018) skriver SKL att jämfört med tidigare prognoser är skatteunderlagets ökningstakt nedreviderad alla år utom 2019. Högkonjunkturen når sin topp 2019. Jämfört med tidigare prognoser ser vi också att prognosen justerats så tillvida att vi kommer få negativa slutavräkningar på skatten (utbetalningar under innevarande år är preliminära) avseende 2017–2018 som sammanlagt är 2,4 mkr sämre än tidigare prognos och denna kostnad kommer att belasta 2018 års resultat.

Egentligen är de nya prognoserna inga större överraskningar annat än att ”försämringen” kommer lite tidigare än de signalerade före senaste årsskiftet.

De senaste åren har det blivit allt svårare att förutsäga kommunernas framtida intäkter då det med

kort varsel signaleras nya statliga bidrag (ofta riktade bidrag som kräver motprestationer) eller andra förändringar i de bidrag vi erhåller.

SKL har också under en tid signalerat kraftigt växande behov av skola, vård och omsorg som den snabba befolkningsutvecklingen för med sig.

Tidigare har man skrivit att för att intäkter och kostnader ska gå ihop krävs åtgärder motsvarande ett skatteuttag på 2 kronor för kommunsektorn till och med 2020. I verkligheten kommer anpassningen att ske genom en kombination av skattehöjningar, effektiviseringar, omprioriteringar, höjda statsbidrag och försämrat ekonomiskt resultat.

Hur ser det då ut för Orsa kommun?

Den verklighet som beskrivs gäller även Orsa kommun. Vi har haft en stor inflyttning till kommunen under 2016 och inflyttningen har fortsatt om än i mindre takt 2017. Detta är i grunden positivt och medför ökade skatteintäkter till kommunen.

Enskilda år kan stora förändringar i demografin vara svåra att hantera. I Orsa har vi dock varit gynnade av att den stora befolkningsökningen som skett på grund av alla nyanlända, har medfört att den tidigare stora minskningen av vissa åldersgrupper minskat. Vi har i viss mån kunnat ”fylla upp” tomma platser, inte minst vad gäller lägenheter hos Orsabostäder AB.

Vi har nu haft tre år med mycket goda resultat i kommunen. Vi har därför kunnat ”spara i ladorna” inför kommande stora investeringsbehov som vi står inför. Åtgärder förbereds för att kostnaderna inte ska behöva öka lika mycket som de annars skulle göra om vi inte haft dessa goda resultat. Tyvärr kan vi inte, enligt kommunala redovisningsregler, tillgodoräkna oss historiska bra resultat på samma sätt som i företagsvärlden, eftersom utgångspunkten i den kommunala världen är att ett enskilt års underskott ska täckas av överskott under kommande treårsperiod. Detta oavsett hur bra resultatet var åren före underskottsåret.

Målredovisning

I Orsa kommun finns fyra huvudsakliga målområden, dessa är tillväxt, ekonomi, medarbetare samt livskvalitet och samhällsservice. Varje målområde presenteras översiktligt nedan, och på kommande sidor presenteras varje målområde närmare med de uttalade målen per målområde, en sammanfattning av resultaten och slutligen mer detaljerad info om arbetet för att nå målen på respektive verksamhetsområde. De ekonomiska målen redovisas mer utförligt i förvaltningsberättelsen.

Avseende målområde livskvalitet och samhällsservice är lärande och omsorg utbrutna från helheten för att öka läsbarheten. De mål som gäller service och utveckling ska genomsyra hela organisationen som ska bidra till att dessa mål uppfylls.

Symbolförklaring

Målet uppfyllt.

Målet delvis uppfyllt.

Målet inte alls uppfyllt.

Tillväxt

Kommunens verksamheter ska skapa förutsättningar för en positiv utveckling. Vi ska arbeta för en god kompetensförsörjning både inom offentlig sektor och för det privata näringslivet. Genom nytänkande och ett gott värdskap ska vi göra Orsa till en attraktiv turist- och bostadsort.

Orsa ska ha en tilltalande offentlig miljö och en väl fungerande infrastruktur.

Orsa ska vara en pålitlig samarbetspartner och bidra till utvecklingen av regionen.

Ekonomi

Våra verksamheter ska bedrivas ändamålsenligt och kostnadseffektivt och ge möjlighet till satsningar i framtiden.

Investeringar ska vara välplanerade och väl motiverade.

Budgeten ska vara realistisk och ingå i verksamhetsplanen.

Medarbetare

Ledarskapet på alla nivåer ska vara tydligt och lyhört. Våra medarbetare ska känna till vad som förväntas av dem. Medarbetarna är vår viktigaste resurs och ska bidra till att utveckla verksamheten. För det krävs möjlighet till kompetensutveckling och delaktighet.

Livskvalitet och samhällsservice

Kommunens verksamheter ska verka för att människor ska känna sig trygga med alla våra verksamheter men särskilt viktigt är att vård, omsorg samt utbildning håller en hög kvalitet och visar goda resultat. Vi ska även arbeta för ett samhälle med ett mångsidigt kultur- och föreningsliv. Medborgarna ska känna att de kan delta i Orsas utveckling.

Orsas varierande natur – från vildmark till kulturbygd – är viktig för vår livskvalitet. Vi ska arbeta hälsofrämjande med hållbar utveckling för att skapa förutsättningar för ett jämlikt Orsa där alla känner sig välkomna.

Tillväxt

Uttalade mål inom detta område för 2017 är att

- Orsa ska förbättra sin position vad gäller företagsklimat
- arbetslösheten ska minska i Orsa kommun, i synnerhet bland unga och utrikesfödda
- Orsa ska ha en aktuell översiktsplan
- Orsa ska vara en attraktiv boende- och turistort.

Sammantaget når vi inte alla våra mål inom området. Orsas position i företagsklimatrankingen har stigit 8 placeringar, vilket är en försiktig förbättring. Målet gällande arbetslöshet hos ungdomar har inte nåtts, och gällande utrikesfödda kan vi inte mäta hur status är eftersom statistik inte längre levereras på detta mått. Översiktsplanen är något försenad och kommer att ställas ut under 2018. Stadsbyggnadskontoret ser över aktuella behov för att Orsa ska vara attraktivt som boende- och turistort genom att regelbundet ha dialog med kommunstyrelsen.

Samhälle – Målet att förbättra vår position i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet till en topp 100-placering senast 2020 har vi försiktigt närmat oss. Under 2017 steg Orsa i rankingen med 8 placeringar till plats 255. Orsa kommun har nått de båda uppsatta delmålen om företagets bedömning av kommunens service till företagarna samt företagets bedömning om kommunens tillämpning av lagar och regler. Under 2018 kommer en ny näringslivsstrategi att gälla över hela kommunen med fokus på myndighetsutövning och service till företagaren. Det finns ett behov av ökat samarbete mellan kommunernas verksamheter och förvaltningar med fokus på kundservice och positivt bemötande avseende näringslivsfrågor. För att förbättra kommunens ranking har verksamhetsområde samhälle genomfört företagslotsning och rådgivning, coachning för företagsutveckling, frukostmöten i samarbete med Företagarna Orsa, centrumutveckling med Handels och andra aktörer samt hanterat landsbygdsutvecklingsfrågor.

Samhälle – Målet att komma ner till 8 procent arbetslöshet hos unga i åldern 18–24 år har inte nåtts. Arbetslösheten ligger istället på knappt 16 procent. Flera inom åldersgruppen har inte klarat av sina gymnasiestudier och det tolkas som den största orsaken till arbetslöshet. Samarbete sker med gymnasiet i Mora och verksamhetsområde lärande i Orsa för att stötta ungdomar att färdigställa sina studier. Samarbete med Arbetsförmedlingen har skett i Delegationen för unga till arbete (Dua). Prognosen är att arbetslösheten för ungdomar kommer att öka innan trenden bryts och arbetslösheten sjunker igen.

Samhälle – Ett mål är att sänka arbetslösheten hos delgruppen utrikesfödda från cirka 28 procent 2016 till max 25 procent 2017. Arbetsförmedlingen levererar inte längre statistik för detta mått så det går inte att mäta. För att minska arbetslösheten i denna grupp sker ett tätare samarbete mellan integrationsenheten, arbetsmarknadsenheten och individ- och familjeomsorgen inspirerat av Trelleborgs kommun. Det innebär i stora drag att fokus ligger på att individen ska stärkas och kunna komma ifrån ett beroende av ekonomiskt bistånd till en självförsörjning från eget arbete.

Stadsbyggnad – Målen inom detta område är att ha en aktuell översiktsplan samt att prioritera för att Orsa ska vara en attraktiv boende- och turistort. Planarbetet har dragit ut på tiden så att utställningsskedet har flyttats fram från 2017 till halvårsskiftet 2018. Målet kommer därmed att nås men något försenat. Avseende målet att prioritera för att Orsa ska vara en attraktiv boende- och turistort anses det uppnått då stadsbyggnadsförvaltningen medverkar vid kommunstyrelsens plan-KS och vid behov initierar planläggning, samt inventerar byggbar mark för flerfamiljshus.

Övriga verksamhetsområden i kommunen har inga egna uttalade mål inom området.

Ekonomi

Finansiella mål*:

- årlig avsättning till resultatutjämningsreserv ska ske tills den uppgår till 15 mkr
- kommunens soliditet, inklusive samtliga pensionsåtaganden, ska varje år öka för perioden
- kommunens resultat ska under perioden i genomsnitt uppgå till minst 1,5 procent av skatteintäkterna (med skatteintäkter avses summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning)
- kommunen ska klara sina investeringar utan att ta upp nya lån.

Övriga mål:

- verksamhetsmålen ska tydligare inarbetas i budgetprocessen
- prognossäkerhet – Utfallet den 31 december 2017 får avvika med högst 2 procent jämfört med prognosen vid halvårsskiftet.

Sammanfattning: De finansiella målen uppnås alla i sin helhet. De övriga målen uppnås till övervägande del. Verksamhetsmålen är på väg att bli mer inarbetade i budgetprocessen och prognossäkerheten var god under 2017.

Läs mer detaljerat om de finansiella målen och om de kommunala bolagens mål i förvaltningsberättelsen.

* De finansiella målen ska ses över en period om minst 5 år inklusive innevarande år.

Medarbetare

Uttalade mål inom området är att

- våra medarbetare ska ha en så bra hälsa som möjligt
- våra medarbetare ska uppfatta sin arbetsplats som stimulerande
- medarbetarindex ska öka (Lärande)
- säkra en god kompetensförsörjning och god arbetsmiljö.

Sammanfattning: Målet för sänkt ohälsotal har ej uppnåtts utan har istället ökat till 6,7 procent. Målen angående stimulerande arbetsplats och medarbetarindex är inte mätbara, eftersom ingen medarbetarundersökning är genomförd under 2017. Målet är uppnått avseende god kompetensförsörjning och god arbetsmiljö på stadsbyggnadskontoret.

Service och utveckling – Verksamhetsområdet är nybildat och målarbetet för att uppnå mål gällande att uppleva sin arbetsplats som stimulerande och att åstadkomma en ökning i medarbetarindex har fått stå undan under första året, eftersom fokus behövs på att forma verksamhetsområdet och samla alla dess delar till en enhet. Målarbetet för service och utvecklingsdel kommer att upptas fullt under 2018. Flera mål arbetar vi med i vardagen trots avsaknaden av målarbete, till exempel att våra medarbetare ska trivas och må bra, men det mer strukturerade arbetet för att nå målen kan vi lägga kraft på först 2018 då en medarbetarundersökning också kommer att genomföras. Ohälsotalet var 6,7 procent och innebär en ökning jämfört med 2016 (5,9 procent). Ohälsotal är ett nyckeltal som beskriver andelen sjukskriven tid av disponibel arbetstid. För att motverka trenden arbetar vi med tidigt rehabiliteringsarbete och utbildning av våra chefer.

Lärande – Målet är inte mätbart, eftersom ingen medarbetarundersökning genomförts under 2017.

Stadsbyggnad – Att ha en god kompetensförsörjning och kunna erbjuda en god arbetsmiljö är en av målsättningarna. Stadsbyggnadsförvaltningen erbjuder praktikplatser till studenter som ett led i att säkra den framtida kompetensförsörjningen. På förvaltningen är sjuktalet lågt, endast 1,7 procent. Båda dessa mål anses därmed uppfyllda.

Övriga verksamhetsområden i kommunen har inga egna uttalade mål inom området.

Livskvalitet och samhällsservice

Uttalade mål inom området är att

- upplevd service till medborgare, besökare och internt i organisationen ska öka
- tryggheten bland barn och unga ska öka
- tillsyn och kontroll ska bedrivas för att minska risken för att människor och miljö utsätts för miljö- och hälsoskadliga ämnen
- verksamhetsutövare och medborgare ska minska mängden avfall
- förtroendet för miljöförvaltningen ska öka hos verksamhetsutövare, medborgare och kommunens övriga förvaltningar
- den enskildes förmåga att hantera olyckor ska öka
- stadsbyggnadskontoret ska erbjuda sina uppdragsgivare tjänster av hög kvalitet
- stadsbyggnadskontoret ska bedriva strategisk planering för ett hållbart samhälle
- stadsbyggnadskontoret ska upprätta en tillsynsplan.

Sammanfattning: Inom detta område spretar resultaten och vi når knappt hälften av målen.

Orsa kommun har uppnått en låg servicegrad avseende att svara på inkommande frågor via telefon och e-post, vilket måste förbättras.

Tryggheten hos barn och unga ska öka överlag och här har insatser gjorts för att se över till exempel Ungdomens hus och bostadsområden för att öka tryggheten.

Miljökontoret har på grund av personalbrist inte gjort alla kontroller för att minska risken för att människor och miljö utsätts för miljö- och hälsoskadliga ämnen. Miljökontoret har heller inte hunnit med att göra alla planerade aktiviteter för att minska mängden avfall. Miljökontoret arbetar aktivt för att öka förtroendet hos verksamhetsutövare, medborgare och kommunens övriga förvaltningar.

Räddningstjänsten har utbildat för att öka den enskildes förmåga att hantera olyckor.

Stadsbyggnadskontoret uppfyller i stort sina mål, håller sina utlovade tidsramar, planerar för ett hållbart samhälle och har upprättat en tillsynsplan.

Service och utveckling – Målet är att vår upplevda service till medborgare, besökare och internt inom organisationen ska öka. Under året har ingen mätning av nöjd-medborgar-index utförts som var en av målsättningarna. Resultat kan ändå ses genom undersökningen Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK). I den undersökningen får endast 56 procent av de frågande svar inom två arbetsdagar, vilket är sämst i hela Sverige bland de deltagande 258 kommunerna. När en medborgare kontaktar oss via telefon får 52 procent svar direkt på en enkel fråga, detta placerar oss i mitten av de deltagande kommunerna.

Samhälle – Verksamhetsområdet har under 2017 haft som mål att tryggheten bland barn och unga ska öka. Vägen till detta har varit att göra aktiviteter som syftar till att skapa en tryggare miljö för både pojkar och flickor. Bland annat har ungdomsfrågor lyfts till en strategisk nivå och vi deltar i regionala nätverk inom ungdomsfrågor. Ungdomens hus har renoverats, nattvandring för samhällsplanering har genomförts med ungdomar, räddningstjänst, polisen, Orsa Lokaler och Orsabostäder. Aktiviteter som riktar sig direkt till tjejer har genomförts på Ungdomens hus för att få en jämnare könsfördelning på Ungdomens hus. Vi arbetar mer systematiskt med aktiviteter riktat till barn och ungdomar i samarbete med föreningslivet och näringslivet, till exempel kostnadsfria lovaktiviteter av olika slag.

Miljökontoret har för att minska risken för människor och miljö att utsättas för skadliga ämnen haft tillsyn och kontroll på ett antal områden. Inom livsmedelskontrollen har vi haft fokus på provtagning av mjukglass, rengöring och hantering på pizzerior, kontroll på kosttillskott samt HACCP* och faroanalys på förskolor och skolor. När det gäller miljö- och hälsoskydd har stort fokus legat på enskilda avlopp och förorenad mark. Vi har även varit med i ett nationellt tillsynsprojekt om märkning av kemikalier i detaljhandel samt delvis genomfört ett regionalt miljögiftsprojekt. Det vi kunnat konstatera är att det finns brister inom en del områden och att det finns fortsatt behov av kontroll och tillsyn. Eftersom vi inte har haft fullbemanning under året har några aktiviteter inte kunnat genomföras, detta innebär att målet inte helt och hållet har kunnat uppfyllas.

*Egenkontrollprogram för matsäkerhet.

Målet att arbeta med att minska avfall är inte uppfyllt. Vi har på grund av personalbrist inte kunnat genomföra alla de aktiviteter vi planerat. Inom avfallsområdet har vi deltagit i arbetet med att revidera avfallsplanen, hanterat nedskräpningsärenden och övriga inkommande ärenden när det gäller renhållning. Vi har haft tillsyn inom avfallsområdet på de större miljöfarliga verksamheterna i kommunerna.

Miljökontoret har på olika sätt arbetat med att öka förtroendet hos verksamhetsutövare under året. Vi har arbetat med information, hur vi formulerar skrivelser, likvärdiga bedömningar vid tillsyn och kontroll, kvalitetsarbete, genomfört åtgärder enligt framtagen handlingsplan och genomfört träffar. Miljönämnden har beslutat om en handlingsplan för att komma tillrätta med de brister som de kommunala revisorerna har påpekat i sin rapport. I handlingsplanen finns tio åtgärder som vi har arbetat med under året. Nio av tio åtgärder är genomförda.

Räddningstjänsten har verkat för att den enskildes förmåga avseende skydd mot olyckor ska öka under året. Utbildningar i förebyggande brandskydd och hjärt-lungräddning har stått för merparten av arbetet, men även vardagliga möten med allmänheten ger

tillfällen för information. Sociala medier är ett förhållandevis nytt forum som räddningstjänsten arbetar allt mer aktivt med för att nå medborgarna.

Stadsbyggnad – Nämnden och förvaltningen ska erbjuda våra uppdragsgivare tjänster av hög kvalitet. Tjänstegarantier erbjuds för bostadsanpassningsbidrag, bygglov och planbesked. Vi håller garantitiden förutom vad gäller bygglov, här handläggs 88 procent inom 10 veckor, jämfört med målet som är 100 procent. Likväl erbjuds tjänstegarantier för kabelutvisning, utsättning av byggnad och nybyggnadskartor och här uppfylls samtliga tjänstegarantier. Stadsbyggnadsförvaltningen har också som mål att bedriva strategisk planering för ett hållbart samhälle. Här uppfylls målet genom att förvaltningen i sitt detaljplanearbete ska belysa gestaltungsfrågor (utseende, design och funktion) och trygghetsaspekter, samt beskriva hållbarhetsfrågor samt buller- och säkerhetsfrågor. Stadsbyggnadskontoret har för 2017 haft som mål att upprätta en tillsynsplan och det är gjort.

För verksamhetsområde lärande och omsorg se redovisning på kommande sidor. Övriga verksamhetsområden i kommunen har inga egna uttalade mål inom området.

Livskvalitet och samhällsservice

Lärande

Uttalade mål inom verksamhetsområde lärande är att

- våra elever ska få ökad läsförståelse från 88,5 procent godkända upp till 100 procent
- minska resultatskillnad mellan pojkar och flickor genom att höja pojkarna till flickornas nivå
- närvaron i skolan ska öka till 100 procent
- studiero i skolan ska öka till 100 procent
- tryggheten i skolan ska öka till 100 procent
- ha en placering på topp 100 i SKL:s skolranking.

Sammanfattning: Inom lärande förbättras överlag resultaten för trygghet, studiero, läsförståelse, men inte så mycket att vi når upp till 100 procent.

Glädjande är att Orsa även 2017 når en topp 100-placering på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) skolranking.

Lärande – Vi ökar resultatet på elevernas läsförståelse från 88,5 till 89,3 procent. Ökningen kan tyckas vara låg men det höga mottagandet av nyanlända elever under läsåret 2016/2017 gjorde att vi befarade att läsförståelsen i Orsa skulle sjunka under 2017. Ökningen med 0,8 procentenheter måste alltså ses utifrån att utmaningen för pedagogerna var ovanligt stor. All personal i F–6-skolor har under läsåret 2016/2017 genomgått Skolverkets studiecirkel Läslyftet. Läslyftet pågår under ett helt läsår och syftar till att pedagogerna ska få arbeta mer med läsning, skrivande och läsförståelse. Under läsåret 2017/2018 genomgår lärarna i årskurserna 7–9 Läslyftet. Vidare har processen för läsinlärningen förtydligats så att alla pedagoger i förskoleklass och årskurs 1 arbetar med samma strukturerade metoder. Individuella insatser sätts in tidigt för de elever som inte ”knäckt” läskoden. Elevehälsan gör nu mer insatser gentemot pedagogerna och eleverna för att hjälpa de elever som har svårt med läsningen.

Gällande målet att höja pojkarnas resultat upp

till flickornas nivå så har det inte uppnåtts. Flickor har fortfarande bättre resultat än pojkarna. Det är en tendens som är lika för hela landet. Andelen pojkar som har minst E i samtliga ämnen är 73 procent (62 procent 2016) och meritvärdet i årskurs 9 är i snitt 200 meritpoäng (207 meritpoäng 2016). För flickorna är andelen som har fått minst E i samtliga ämnen 79 procent (89 procent 2016) och meritvärdet i årskurs 9 är i snitt 233 meritpoäng (236 meritpoäng 2016). När man ser betygsresultaten som en triangel kan man säga att för pojkarna är det basen som breddas och toppen blir trubbigare. Fler klarar grundkraven men färre får riktigt höga betyg. För flickorna är resultaten det motsatta: Betygstriangeln blir spetsigare. Det är fler som får riktigt höga betyg samtidigt som det är färre som klarar grundkraven. Analys av hur det här kommer sig pågår, men eftersom det statistiska underlaget är litet handlar det troligen om att varje individs resultat får extra stor inverkan på det totala resultatet.

Närvaron i skolan är god på F–6-skolorna, på Orsaskolan ligger närvaron samt anmäld frånvaro (till exempel sjuk, bortrest) på 95,1 procent under vårterminen 2017 och under höstterminen ligger samma siffra på 96 procent. Detta gör att vi inte når målet om 100 procent närvaro.

Både studiero och trygghet har ökat i skolan men inte hela vägen upp till 100 procent. Den upplevda studieron har gått upp från 56 till 61 procent och den upplevda tryggheten har gått upp från 78,5 till 87 procent. Förklaringen till ökningen är dels att vi under året har gjort en satsning på en bemötandemodell som heter lågaffektivt bemötande tillsammans med vår skolpsykolog. Det lågaffektiva bemötandet handlar om hur barn och elever blir lugnare och tryggare av förutsägbarhet och tydlighet samt att vi som vuxna lär oss att lugna ner konflikter om de uppstår. Den andra förklaringen är EU-projektet *Plugga klart* som dels trycker på det lågaffektiva bemötandet men också vikten av att alla vi vuxna i skolan gör lika och följer våra fattade beslut. Utöver det har vi utvecklat Verkstaden på Orsaskolan där de elever som behöver extra hjälp går för att få den hjälpen. Eleverna är med på genomgången men går sedan till studieverkstaden för att arbeta. Topp 100-målet är uppnått. Senaste rankingen kom ut i december 2017 och i den ligger Orsa kommun på plats 71 av 280.

Livskvalitet och samhällsservice Omsorg

Uttalade mål inom verksamhetsområde omsorg är att

- personer som får insatser inom socialtjänsten ska känna sig trygga och nöjda med det bemötande och den vård och omsorg som ges
- individ- och familjeomsorgen ska arbeta förebyggande och erbjuda tidiga insatser.

Sammanfattning: Tryggheten och nöjdheten för personer som får insatser inom socialtjänstens ram har sjunkit. Inom individ- och familjeomsorgen har det under året varit svårt att arbeta förebyggande och kunna erbjuda tidiga insatser.

Ett mål inom omsorgen är att personer som får insatser inom socialtjänsten ska känna sig trygga och nöjda med det bemötande och den vård och omsorg som ges. Upplevelsen av trygghet har sjunkit och detsamma gäller brukarnöjdhet och övriga resultat. Arbetet med aktuella genomförandeplaner och Individens Behov i Centrum (IBIC) behöver fortsätta för att tillgodose den enskildes behov på ett tydligare sätt. Att arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet för att utifrån de resultat vi har analysera, sätta in åtgärder samt följa upp är viktigt. Arbetet med detta har stannat upp under året men har nu i slutet tagits upp igen. Aktuella resultat för 2017 saknas inom en del områden. Det är viktigt att leda och styra detta arbete uppifrån och ner och det har fungerat mindre bra under året på grund av omsättning på omsorgschef.

Ett annat mål är att individ- och familjeomsorgen ska arbeta förebyggande och erbjuda tidiga insatser. Det är fortfarande en stor problematik kring många ungdomar. Dåliga resultat i skolan, psykisk ohälsa som ökar och missbruksproblematik. För att sätta in tidiga insatser behöver socialtjänsten komma in i ett tidigare skede eller i samverkan med förskola och skola för att sätta in evidensbaserade effektiva insatser i ett tidigt skede. För att nå dit behöver vi en gemensam kartläggning för att se vilka barn och föräldrar det handlar om och vilka insatser som ska sättas in utifrån kartläggningen.

När det gäller missbruk vuxen har placeringarna ökat under 2017. En del placeringar har lett till att

personer har valt att börja om sina liv i andra kommuner och att de har blivit hjälpta ur sina missbruk. En satsning på alkohoterapeut under året har lett till bättre eftervård och utslussning och i förlängningen kommer det att leda till färre placeringar.

Förändrat motiverande arbetssätt ställer krav på sökande av försörjningsstöd att medverka till egen försörjning, att utgå från det som fungerar och bygga vidare på det. Inom försörjningsstöd har alla personer som varit på nybesök och uppföljning aktualiserats hos arbetsmarknadsenheten (AME). Ett större antal ärenden är nu aktuella på AME och dessvärre har AME inte klarat att hantera de som kommit in i slutet av året.

Samverkan är mycket viktig för socialtjänsten eftersom vi ska gå in med insatser först när allt annat prövats. Under året har detta tyvärr prioriterats bort till stor del eftersom det saknats medarbetare i hög omfattning, vilket lett till att alla måste hantera inkommande ärenden såväl chefer som handläggare, vilket nu är på väg att förbättras.

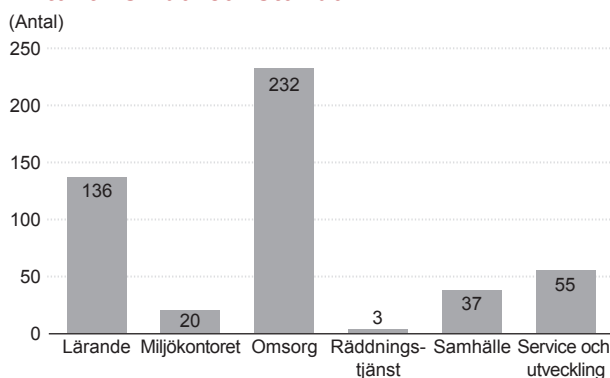
Personalredovisning

Arbetskraft

Tillsvidareanställda

Antalet tillsvidareanställda i Orsa kommun den 31 december 2017 var 483 personer. År 2016 var antalet 475. Detta innebär en ökning med 8 personer. En anledning till ökningen kan vara att vakanta tjänster på verksamheterna samhälle samt service och utveckling nu tillsatts.

Antal tillsvidareanställda

Total arbetskraft – tillsvidareanställda och visstidsanställda

Antalet tillsvidareanställda har visserligen ökat, men den totala arbetskraften har minskat med 10 årsarbetare, från 543 till 533. Att se var minskningen skett är svårt, eftersom kommunen hade en annan organisation 2016.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tillsammans med Kommunal tecknat ett centralt avtal där man kommit överens om att anställda inom Kommunals avtalsområde ska ha rätt att arbeta heltid

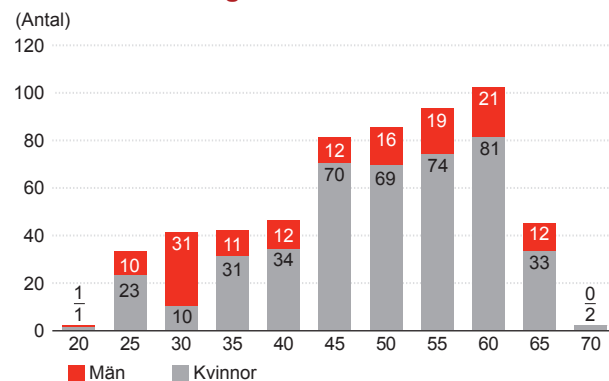
senast januari 2021. Orsa kommun har tagit fram en handlingsplan samt anställt en projektledare för att ro arbetet iland. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för samtliga tillsvidareanställda var 88 procent 2017 och 89 procent 2016. För Kommunals avtalsområde är siffrorna mycket lägre. Där arbetar den genomsnittliga medarbetaren endast 61 procent.

Medelålder och åldersfördelning

Medelåldern för tillsvidareanställda i kommunen är 51 år för kvinnor och 48 år för män.

Det fanns per den 31 december 2017 totalt 132 tillsvidareanställda som fyllt 60 år. Av dessa fanns de flesta inom lärande och omsorg. Ganska exakt var tredje tillsvidareanställd inom omsorg och lärande är 60 år eller mer. Det är ett stort antal äldre medarbetare och frågan om kompetensförsörjning är oerhört viktig. Orsa kommun håller därför tillsammans med Mora och Älvdalens kommuner på att uppdatera kompetensförsörjningsstrategin 2026.

Åldersfördelning månadsavlönade

Könsfördelning

Andelen män har ökat något, från 19,4 procent 2016 till 20,1 procent 2017.

Lön och personalkostnader

Löneskillnaden mellan män och kvinnor har minskat, från 6,6 procent 2016 till 3,7 procent 2017. Personalkostnaden inklusive förtroendevaldas arvoden utgör den största delen av kommunens kostnader. År 2017 uppgick de till 56 procent av verksamhetens kostnader eller 275 mkr (271 mkr 2016). Av dessa utgjorde 199 mkr lön (194 mkr 2016).

Medellön (tkr)

År	Kvinnor	Män
2017	28 786	29 853
2016	27 814	29 777
2015	26 626	27 763

Avgångar – pension, egen begäran

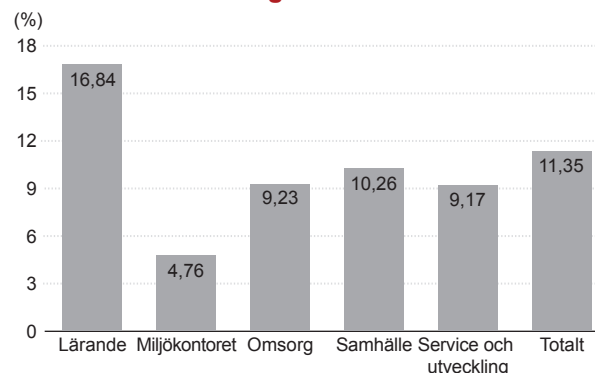
Totalt 64 tillsvidareanställda personer slutade på Orsa kommun 2017. År 2016 slutade 60 personer. De flesta avgångar på egen begäran var på lärande, där 14 personer valde att sluta. Inom omsorg kan vi se att 6 personer tvingades lämna sin anställning på grund av arbetsbrist på boendet för ensamkommande barn. Totalt 17 personer i kommunen gick i pension 2017.

Utbetalda pensioner inklusive löneskatt för de som gick i pension uppgick till 9 mkr. Utbetalningarna avsåg ålderspension, intjänad pensionsrätt per den 31 december 1997, sjukpension och efterlevandepension.

Kommunens pensionskostnader för anställda bokfördes till cirka 21,6 mkr. År 2016 var kostnaden 19,2 mkr. På sikt kommer kommunens pensionskostnader att fortsätta öka. Enligt prognos från KPA beräknas kostnaden för 2022 uppgå till 25 mkr inklusive löneskatt. Skillnaden är 11,6 mkr, vilket motsvarar en genomsnittlig årlig ökning med 0,8 mkr.

Personalomsättningen i kommunen låg under 2017 på totalt 11,35 procent. Högst var den på lärande, med 16,84 procent, medan den var lägst på miljökontoret där den låg på 4,76 procent.

Personalomsättning

Ohälsotal

Ohälsotal är ett nyckeltal som beskriver andelen sjukskrivna timmar av disponibel arbetstid.

Ohälsotalet var 6,7 procent och innebär en ökning jämfört med 2016 (5,9 procent). Trots ett ökat ohälsotal för Orsa så ligger vi ändå under snittet för Sveriges kommuner som är 7,0 procent. För att motverka trenden med att öka ohälsa arbetar vi med tidigt rehabiliteringsarbete och utbildning av våra chefer.

Ohälsotal, fördelat på kön (%)

Kön	2017	2016	2015
Kvinnor	7,3	6,4	6,9
Män	4,5	3,7	4,1
Totalt	6,7	5,9	6,2

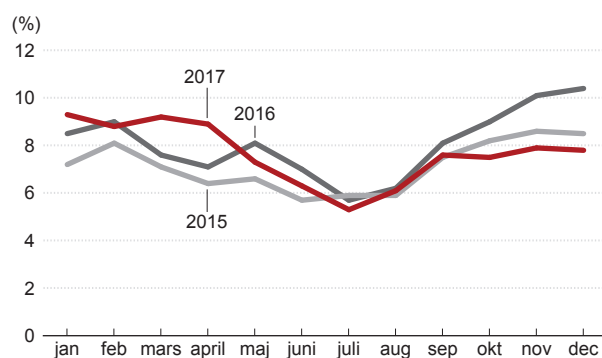
Ohälsotal, fördelat på ålder (%)

Ålder	2017	2016	2015
0–29	4,8	4,5	2,0
30–49	7,1	5,9	6,3
50–99	6,7	6,0	7,0
Totalt	6,7	5,9	6,2

Varav långtidssjukfrånvaro, >60 dagar (%)

2017	2016	2015
41,5	41,7	57

Ohälsotal 2015–2017

Sammanfattning

Intressant är att löneskillnaderna jämnades ut och minskade från 6,6 till 3,7 procent. Det kan ses som ett resultat av medvetet jämställdhetsarbete. Att hitta kompetent arbetskraft inom alla områden i kommunen blir allt svårare. Vi har framför oss att aktivt fortsätta arbeta med att göra kommunen attraktiv att både arbeta och leva i. I slutet på året inleddes därför arbetet med projektet *Lyfta Orsa* där fokusområdena är ordning och reda, ledarskap, kommunikation och samarbete/samordning.

Personalkontorets arbete

Under 2017 låg fokus på att få chefer och nyckelpersoner på plats. Arbetet med att jobba fram en personalhandbok inleddes, liksom upphandling och planering för ett rekryteringsstöd. Som ett led i att utveckla våra chefer hade vi utbildning i rehabilitering samt en två-dagarsutbildning i arbetsrätt.

Vi har också haft utbildning i den nya arbetsmiljöföreskriften ”Organisatorisk och social arbetsmiljö” för samtliga chefer och skyddsombud. Vidare har vi haft fem medarbetare från Orsa kommun som deltagit i den kommungemensamma ”Talangjakten”, där syftet för deltagarna är att få insikt i hur det är att vara chef och ledare i kommunal verksamhet. Det ligger ett stort arbete på personalkontoret framledes så det är mycket glädjande att vi i november 2017 fick anställa ytterligare en personalstrateg.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige har 31 ledamöter som utses i allmänna val. Fullmäktiges mandatperiod är fyra år. Mandatfördelningen i Orsas kommunfullmäktige är 12 (Centerpartiet), 8 (Socialdemokraterna), 5 (Sverigedemokraterna), 2 (Vänsterpartiet), 1 (Liberalerna), 1 (Moderaterna), 1 (Miljöpartiet) och 1 (Kristdemokraterna). Majoriteten utgörs av C, L, MP och KD.

Ordförande: Anne-Marie Fröjd (C)

1:e vice ordförande: Bernt Westerhagen (C)

2:e vice ordförande: Marie Olsson (S)

Kommunfullmäktige hade fem sammanträden under verksamhetsåret. Fullmäktige behandlade och beslutade om 101 ärenden. Ett av dessa gällde begäran till regeringen om skatteväxling för kollektivtrafiken i länet. Detta skedde i samband med att fullmäktige godkände överföring av ansvaret för kollektivtrafiken från Region Dalarna till landstinget. Andra beslut var antagande om övergripande mål för Orsa kommun under perioden 2018–2020 samt ett positivt ställningstagande till att inrätta ett kommunalförbund för räddningstjänstssamverkan. Fullmäktige beviljade också ett lån till en multiskidbana så att personer med olika typer av funktions- eller synnedsettningar lättare kan tävla och träna till exempel rullskidor, skidåkning och sitski-åkning.

Ett annat beslut handlade om att tillstyrka remissen

om att Landstinget Dalarna övertar det regionala utvecklingsansvaret. Det innebär att en region bildas i Dalarna med ett direktvalt fullmäktige med ansvar för regionala frågor samt hälso- och sjukvård.

Fullmäktige behandlade också motioner om bland annat investering i snabbbladdare till elbilar, avskaffande av delade turer inom omsorgen, e-hälsa och att tillsätta ett ungdomsråd.

Ytterligare tre motioner inkom, men har inte slutbehandlats. Några av de färdigbehandlade medborgarförslagen handlade om att ta bort tidsgränsen för anhörigvård, se över vägskyltningen och inrätta ett kommunalt serviceorgan till äldre. Det förstnämnda föranledde inte någon åtgärd, vilket de två sistnämnda medförde. Ytterligare fem medborgarförslag inkom, men har ännu inte slutbehandlats.

Ekonomisk översikt

Kommunfullmäktige

Driftredovisning (tkr) Verksamhet	2017			2016	2015
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Kommunfullmäktige	325	500	175	402	396
Kommunalt partistöd	336	336	0	336	336
Revision	663	750	87	655	598
Valnämnd	3		-3	1	8
Överförmyndare	738	644	-94	485	438
God man och förvaltare	371	350	-21	430	-27
Summa	2 436	2 580	144	2 310	1 748
Budgetavvikelse				-145	367

Kostnaderna för kommunfullmäktige visade en positiv avvikelse om 144 tkr jämfört med budget. Överskottet härrör från revisionen och kommunfullmäktiges verksamhet, bland annat budgetering för en avslutad prenumeration om medborgarbudget.

Framtiden

Framöver kommer olika lokala föreningar att bjudas in till fullmäktiges sammanträden för att informera om sin verksamhet. Syftet är ett informationsutbyte mellan fullmäktige och föreningarna och att öka kännedomen om föreningslivet i Orsa.

Demokratiberedningen, där alla partier som representeras i fullmäktige deltar, fortsätter att utveckla demokratiprocessen med fokus på ungdomars delaktighet.

Revision

Revisorernas roll och ansvar är fastställda i kommunallagens nionde kapitel, det av fullmäktige fastställda revisionsreglementet samt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Ordförande: Elsmari Laggar-Bärjegård

Vice ordförande: Susanne Andersson

Mats Wahlström

Kåre Olsson

Sten Hansson Van Nes

Den kommunala verksamhetens mål, inriktning och omfattning fastställs årligen av fullmäktige i budgeten. Revisionens huvudsakliga uppgift och roll är att granska och bedöma om nämnderna, kommunstyrelsen och de enskilda ledamöterna i dessa organ på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt bedriver sina verksamheter i enlighet med den fastställda budgeten. Revisionen granskar också de gemensamma nämnderna tillsammans med revisorerna i Mora och Älvdalens kommuner. Nämndernas, styrelsens och de kommunala företagens verksamheter följdes och revisionen sammanträdde bland annat med fullmäktiges presidium, förvaltningschefer samt tjänstemän inom olika områden.

Fördjupade granskningar gjordes gällande: mål- och budgetprocessen, intern kontroll och fakturarutinen. Dessa granskningar utgjorde underlag för revisionens uttalanden i revisionsberättelsen. Genom de av fullmäktige utsedda lekmannarevisorerna granskades verksamheten i kommunens bolag samt i utförarbolaget Nodava AB som ägs gemensamt av Orsa, Mora och Älvdalens kommuner. I samband med avlämnandet av revisionsberättelsen görs en mer detaljerad redogörelse för granskningsverksamheten 2017. Se föregående sida för revisionens ekonomiska resultat.

Framtiden

Revisionen följer förändringar under 2018 och hur dessa kommer att påverka kommunen. Med de utmaningar Orsa står inför, både verksamhetsmässigt och ekonomiskt, behövs politiska beslut om vilken verksamhet kommunen ska bedriva i framtiden. Revisionens fokus inför 2018 blir att fortsatt granska hur styrelse, nämnder och bolag arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Genom bland annat dialog och revisionsgranskningar kommer revisionen att följa kommunens arbete med att säkerställa en tillfredsställande intern kontroll, koncernnytta och en verksamhet och ekonomi i balans.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsens övergripande uppgifter är att leda och samordna förvaltningen av kommunens ansvarsområden samt utskott och nämnder, kommunala bolag och stiftelser.

Ordförande: Mikael Thalin (C)

1:e vice ordförande: Håkan Yngström (C)

2:e vice ordförande: Anders Rosell (S)

En ny ledningsgrupp är på plats med kommunchefen, de fyra verksamhetscheferna, chefen för miljökontoret, ekonomichef, personalchef och kommunikationsansvarig. Ledningsgruppen har fortsatt arbetet med att etablera den nya organisationen. En handlingsplan finns påbörjad som beskriver hur vi ska fortsätta utveckla ledarskap, kommunikation, samarbete och samordning samt rutiner och riktlinjer/ordning och reda. Dessa fyra förbättringsområden lyftes fram under organisationsöversynen som framgångsfaktorer från medarbetare och chefer. Konsult har handlats upp för att hjälpa ledningen i arbetet med att utveckla den nya organisationen.

Personal

Chefen för service och utveckling avslutade sin anställning under hösten 2017 och en tillförordnad chef har tillsatts. Ny chef för omsorg tillträdde i augusti men är föräldraledig till augusti 2018. En konsult har anlitats på deltid under hösten för att axla chefskapet för verksamhetsområde omsorg. VD för Nodava slutade under våren och en ny VD tillsattes under hösten.

Ekonomisk översikt

Kommunstyrelsens övriga verksamheter

Driftredovisning (tkr)	2017			2016	2015
Verksamhet	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Politisk verksamhet	5 628	7 915	2 287		
<i>varav Medel till KS förfogande</i>	2 759	4 999	2 240		
Föreningsbidrag	983	961	-22		
Centrala stödfunktioner	1 370	1 757	387		
Summa	7 981	10 633	2 652	*	*
Budgetavvikelse					

* På grund av den omorganisation som genomfördes per den 1 augusti 2016 (under löpande år) finns inte jämförbara resultat från föregående år.

Kommunstyrelsen har ett ekonomiskt överskott för året som beror på att budgeten för ”Medel till KS förfogande” utökades 2017. Den har inte behövt användas i så stor utsträckning som planerat.

Framtiden

I januari 2015 infördes en ny politisk organisation och i augusti 2016 infördes den nya förvaltningsorganisationen med fyra verksamhetsområden. När vi genomförde organisationsöversynen hösten 2015 visste vi att ett förändringsarbete med ny kultur och nya arbetssätt inte går att införa på kort tid. Hösten 2016 och stora delar av 2017 har vi ägnat oss åt att rekrytera chefer och nyckelpersoner. I slutet på 2017 fortsatte förändringsarbetet. Det finns många utmaningar i kommunen som vi måste lösa. Vi måste förbättra företagsklimatet, arbeta med kvalitetsutveckling, utveckla ledningssystem, skapa rutiner, få ordning på avtal och dokument, rigga för sämre ekonomiska förutsättningar de kommande åren, förbättra kommunikation, skapa ett gott ledarskap och medarbetarskap och klara kompetensförsörjningen. Ett utvecklingsarbete med hjälp av konsulter har inletts i ledningsgruppen och alla chefer i kommunen är involverade i utvecklingsarbetet.

Med en åldrande befolkning i kommunen, svårigheter med kompetensförsörjning inom omsorg och lärande och ett sämre ekonomiskt läge de närmaste åren måste kommunen bli effektivare och samtidigt vara en attraktiv arbetsgivare. Vi står inför stora utmaningar att klara kompetensförsörjningen de närmaste åren. Den arbetande befolkningen kommer inte att räcka till. Vi måste arbeta med digitalisering för att skapa större nytta för kommunens invånare och för att minska antal medarbetare. Det finns mycket teknik redan idag som kan införas.

Vi har också en utmaning i att bygga ut kommunens vatten och avloppsnät (VA-nät) för att Grönklitt ska kunna utveckla sin verksamhet med fler gästnätter. Nodava har gjort en vägvalsutredning om hur utbyggnad av VA kan se ut. Det handlar om enorma investeringar som vi måste ta ställning till hur vi ska kunna finansiera. Vi kan välja att bygga ut VA-nätet själva i Orsa eller tillsammans med Mora kommun som också har utmaningar.

Kommunstyrelse

Utskott för strategi (service och utveckling)

Syftet med verksamhetsområde service och utveckling är att samla service- och utvecklingsresurser centralt och att bidra till utvecklingen av kommunen.

Ordförande: Mikael Thalín (C)

Vice ordförande: Håkan Yngström (C)

2:e vice ordförande: Anders Rosell (S)

Service och utveckling har arbetat med att hitta sina arbetsformer under året. En hel del arbete återstår eftersom verksamhetsområdet är helt nytt. Ett digert arbete med att skapa ordning och reda påbörjades genom att uppdatera styrdokument och göra dem tillgängliga. Det återstår ännu att utveckla sättet att arbeta i form av ett ledningssystem som ska finnas tillgängligt för alla chefer och medarbetare på intranätet.

Under året har det arbetats med att utveckla och etablera mål- och budgetprocessen. Det ska framöver finnas tre till fem tydliga mål per verksamhetsområde som fokuserar på det som är kritiskt och som behöver utvecklas. Hela organisationen ska arbeta för att nå målen. Mer fokus behöver läggas på förankring och delaktighet i målarbetet under 2018.

Gemensamt stöd har digitaliserat arbetsprocessen för utskotten för strategi, omsorg och lärande. Införandet av intermittenta anställningsavtal förenklar den administrativa processen avseende timvikarier.

Kostplaneringsprogrammet Mashie köptes in. Det används för att pris- och näringsberäkna maten som lagas samt för att beställa varor på ett effektivt sätt. En inspirationsdag hölls för kostenhetens personal för att skapa matglädje i skolköken och ändra inställningen till skolmat.

Personal

Under året började en ny personalchef sin tjänst i kommunen. En ny kostchef anställdes i september. En tillförordnad verksamhetschef för verksamhetsområde service och utveckling anställdes i december.

Investeringar

Inga investeringar av vikt gjordes under året.

Ekonomisk översikt

Utskott för strategi

Driftredovisning (tkr) Verksamhet	2017			2016	2015
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Utskott för Strategi	4		-4		
VO chef service och utveckling	2 253	1 888	-365		
Gemensamt stöd	5 712	6 468	756		
Administrativt stöd	4 262	4 416	154		
Utredning och utveckling	2 462	2 506	44		
Ekonomi	4 286	4 235	-51		
Personal	1 684	2 774	1 090		
Löneservice	1 452	1 426	-26		
Kostenhet	3 396	2 582	-814		
Summa	25 511	26 295	784	*	*
Budgetavvikelse					

* På grund av den omorganisation som genomfördes per den 1 augusti 2016 (under löpande år) finns inte jämförbara resultat från föregående år.

Underskottet på verksamhetschef avser till största del omställningskostnader för personal. På gemensamt stöd finns ett överskott främst beroende på vakanta tjänster som ej tillsatts. Personalenheten har ett överskott som bland annat kommer sig av att utbildningsinsatser flyttats. En senarelagd rekrytering påverkar också resultatet i en positiv riktning. Avseende kostenheten beror underskottet främst på högre personalkostnader på tjänstemannasidan. Reparationskostnader avseende köksutrustning och ett ökat inköp av svenska råvaror bidrar också till underskottet.

Framtiden

Verksamhetsområde service och utveckling började finna sin form under 2017 men det finns mycket kvar att utveckla. Ett viktigt uppdrag är att vara ett stöd i kommunens interna arbete. Flera förbättringsområden är definierade, däribland att förtydliga arbetet med mål och budget. Processen behöver bli tydlig och enhetlig för alla fyra verksamhetsområden och styrkedjan och

ansvarsfördelningen för processen måste bli glasklar för alla medarbetare.

Ett större utrednings- och utvecklingsprojekt har påbörjats som går under arbetsnamnet Internkontroll – Ordning och reda där kommunens kvalitetslednings-system kommer att definieras och förankras.

Kommunikation internt och externt är en viktig satsning för avdelningen gemensamt stöd. Kommunens nya hemsida, förbättringar av intranätet, ny grafisk profil och en redaktörsgrupp är delar i detta under året.

Under 2018 kommer viktiga beslut att fattas om hur vi ska bygga nytt/renovera våra kök i kommunen för att klara kraven på förbättrad arbetsmiljö och en ny distributionskedja för mat när bland annat Lillåhem byggs om.

Under 2018 kommer kostenheten att förstärka egenkontrollen för säker mathantering.

Gruppen utredning och utveckling tar fram nya rutiner och förtydligar och förankrar arbetsformer för att underlätta för hela kommunen när det gäller underlag för beslut inom politiken och verksamheter.

Kommunstyrelse

Utskott för samhälle

Verksamhetsområde samhälle har hand om samhällsfunktioner som arbetsmarknad, integration, kultur, bibliotek, unga, fritid, gata, park, stadsnät, mark, skog, exploatering, fastighet, företagsutveckling, företagsetablering, besöksnäring, föreningsliv och räddningstjänst.

Ordförande: Mikael Thalín (C)

Vice ordförande: Magnus Bjurman (S)

Under 2017 har flera betydelsefulla tjänster gällande drift och utveckling bemannats och därmed är den nya organisationen igång fullt ut inom verksamhetsområdet. Näringslivet är ett prioriterat område för verksamhetens arbete i samverkan med andra aktörer. Verksamhetsområdet har tagit över projektledning av BID-projektet (Business Improvement District) och har tillsammans med andra framtagit en näringslivsstrategi för åren 2018–2020.

Projektet gällande ny sträckning av E45 mellan Vattnäs och Trunna har tagit ny fart med projektledning av Trafikverket. Det definitiva beslutet om sträckning inväntas för att kunna gå vidare med utvecklingen av området Styversbacken.

Orsa tog emot 82 nyanlända under året, vilket är fler jämfört med föregående år (70 personer 2016, 47 personer 2015). För att ge de nyanlända en djupare förståelse för det svenska samhället får de en omfattande samhällsintroduktion och praktiska verktyg för att lyckas som individer i det nya samhället. Fokus ligger på att snabbt stödja nyanlända till att debutera på arbetsmarknaden.

I april inträffade de två största bränderna under 2017. Vid en brand i Åberga under stark vind brann en hel gård ner. En skogsbrand påföljande dag orsakades av ett nedfallet träd på en kraftledning. Vid båda dessa tillfällen krävdes förstärkningsresurser från angränsande kommuner.

I augusti omkom en ung djurskötare på Rovdjursparken efter att ha blivit attackerad av en björn.

Personal

Många viktiga positioner inom verksamhetsområdet var vakanta vid inledningen av året. Vi avslutar dock året nästan färdigbemannade och kan påbörja ett målstyrt arbete inom verksamheten.

En tjänst som kultur- och fritidschef inrättades. Tjänsten tillträdde i augusti 2017. En återrekrytering av chef för arbetsmarknad och integration gjordes. Tjänsten tillträdde i februari 2018.

Fyra brandmän har slutat under 2017, vilket medför att vi går in i 2018 med ett rekryteringsbehov. Medelåldern bland räddningstjänstens personal är relativt hög vilket innebär ett kontinuerligt rekryteringsbehov framöver.

Investeringar

Den största investeringen som belastar verksamhetsområde samhälles budget är kopplat till stadsnätsutbyggnaden.

Ett nytt ledningsfordon för räddningschef i beredskap har tagits i bruk under 2017. Utgiften är cirka 450 tkr.

Ekonomisk översikt

Utskott för samhälle

Driftredovisning (tkr) Verksamhet	2017			2016	2015
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Utskott för samhälle	62		-62		
VO-chef samhälle	2 116	2 070	-46		
Näringsliv	3 737	4 148	411		
Integration	-5 415	0	5 415		
Arbetsmarknad	4 464	5 302	838		
Infrastruktur	19 331	17 180	-2 151		
Skog och mark	-155	457	612		
Fastighet	1 366	1 347	-19		
Kultur och bibliotek	6 157	5 810	-347		
Fritid	10 038	10 315	277		
Räddningstjänst	5 879	5 881	2		
Summa totalt	47 580	52 510	4 930	*	*
Budgetavvikelse					

* På grund av den omorganisation som genomfördes per den 1 augusti 2016 (under löpande år) finns inte jämförbara resultat från föregående år.

Utskottet för samhälle hade sammantaget ett ekonomiskt överskott för 2017. Näringslivskontorets positiva resultat beror på överskott i samband med olika projekt som till exempel *Leader* och *F7*. Arbetsmarknadsenheten hade ökade intäkter både i Returbutik och i utförda tjänster. Vidare var befattningar av olika anledningar delvis vakanta under året. På Lisselhed har kommunen sålt tomter och på så sätt fått försäljningsintäkter. Integrationsverksamheten visade ett stort överskott på grund av ändrade redovisningsprinciper som gör att intäkterna blev högre än tidigare år. Infrastrukturskostnaderna var högre än budgeterat. En snörök avslutning på året och därmed ökade snöröjningskostnader, mycket reparation och service på den ålderstigna gatubelysningen samt utbyggnaden av stadsnätet är de bidragande orsakerna till detta.

Framtiden

Verksamhetsområde samhälles mål är att förbättra möjligheterna för näringslivet att utvecklas, minska arbetslösheten samt öka tryggheten för unga. Målen ska vara förankrade i alla led av verksamhetsområdet och alla medarbetare ska känna sig delaktiga i framtagandet samt i genomförande av aktiviteter som bidrar till att nå de uppsatta målen.

En ny ledningsgrupp bildades med avdelningschefen för arbetsmarknad och integration, näringslivskoordinator, infrastrukturkoordinator samt avdelningschefen för kultur och fritid. Verksamhetsområde samhälles ledning tar ett helhetsansvar och arbetar tillsammans för att skapa ordning och jobba processororienterat för att nå målen och bidra till kommunutvecklingen.

En näringslivsstrategi har arbetats fram och ska verkställas under 2018 och därefter ska en turismstrategi följa. Dessa strategier tas fram i samarbete med näringslivet i Orsa och andra organisationer kopplade till näringsliv.

En utredning av räddningstjänstförbund pågår för att kunna möta framtidens samhällsutmaningar. Det är kommunerna Orsa, Mora, Älvdalen, Vansbro, Leksand samt Malung-Sälen som ingår i utredningen. Framförallt handlar det om att skapa och bibehålla kompetens inom det förebyggande området, samt att skapa en uthållig ledningsorganisation för långa och komplexa händelser.

Samhälle står inför många viktiga utmaningar, som att hantera den höga arbetslösheten och en åldrande befolkning. För kommunen är näringslivet en viktig del i samhällsutvecklingen och därför fokuserar vi på att möjliggöra företagarens utveckling och nyetableringar genom att förbättra Orsas företagsklimat.

Kommunstyrelse

Utskott för lärande

Det går bra för eleverna i Orsa kommuns förskolor och skolor. Resultaten, trivseln och tryggheten förbättras och i ett nationellt perspektiv rankas skolan i Orsa som den 71:a bästa i landet. De viktigaste orsakerna till framgången är att andelen legitimerade förskollärare och lärare är hög, att personalomsättningen är låg, att kvalitetsarbetet fungerar väl samt att flera kompetensutvecklingsinsatser genomförts under 2017.

Ordförande: Håkan Yngström (C)

Vice ordförande: Gunilla Elings Friberg (S)

Orsas resultat inom förskolan och skolan ligger nu i snitt med övriga Sverige och över genomsnittet för jämförbara kommuner och kommunerna i Dalarna. Ett av målet för Lärande Orsa är att Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) ska ranka skolan i Orsa bland de 100 bästa skolkommunerna i Sverige. I 2017 års mätning ligger Orsa på plats 71.

Under 2017 har flera viktiga förändringar skett inom verksamhetsområde lärande. De tre viktigaste förändringarna är:

- Orsa kommun har knutit ett avtal med Högskolan Dalarna om att ta emot lärarstudenter mot förskolan och skolorna. Lärarstudenterna kommer att göra sin praktik (VFU) i Orsa de närmaste fyra åren. Avtalet ger oss bättre förutsättningar att klara kompetensförsörjningen inom förskola och skola på längre sikt, då pensionsavgångarna ökar.
- Elevhälsan i Orsa kommun har förändrat sin inriktning och är nu mer närvarande i verksamheten. Elevhälsans arbete är mer främjande och förebyggande än det varit tidigare.
- Den tredje förändringen är att en ny modell för kompetensutveckling införts. Kompetensutvecklingen ska komma mer underifrån och få ta längre tid för att bli mer beständig.

Personal

Efter avslutat läsår 2016/17 hade få i personalen valt att avsluta sin anställning och gå vidare till annan kommun eller annan verksamhet. Däremot påverkades rekryteringen av pensionsavgångar.

Inom förskola är 67 procent av personalen legitimerade förskollärare och inom skolan har 90 procent av lärarna pedagogisk högskoleexamen. Det är en mycket hög andel nationellt sett. Vi fortsätter att sträva mot 100 procent legitimerade lärare.

En ny rektor på Orsaskolan anställdes i augusti 2017.

Investeringar

Under året har inga större investeringar gjorts utöver de sedvanliga investeringarna i teknisk utrustning.

Ekonomisk översikt

Utskott för lärande

Driftredovisning (tkr) Verksamhet	2017			2016	2015
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Utskott för lärande	218	380	162	294	308
Musikskola	3 995	3 830	-165	3 710	3 429
Förskola	28 063	28 863	800	28 371	27 023
Grundskola/fritids	75 542	73 393	-2 149	75 151	72 877
Grundsär	2 102	2 355	253	1 889	2 172
Gymnasieskola	40 490	40 142	-348	36 283	39 176
Vuxenutbildning	-37	0	37	92	-54
Administration	5 173	4 488	-685	6 161	4 676
Ej fördelade medel	0	1 600	1 600	200	421
SCOTT			0	0	1 818
Summa utbildningsverksamhet	155 547	155 051	-496	152 152	151 846
Tillfälligt stöd flykting	687		-687	-125	
Summa totalt	156 233	155 051	-1 182	152 027	151 846
Budgetavvikelse				4 329	538

Underskottet 2017 beror till stor del på att kommunen inte längre får statliga bidrag för nyanländas lärare när det krävs tolkar och språkstödjare. Enligt statens offentliga utredning SOU 2017:35 borde staten skjuta till pengar till Orsa motsvarande en budgetutökning med 13 procent. Detta sett utifrån de socioekonomiska faktorerna.

I övrigt innebär riktade statsbidrag en svårhanterad osäkerhetsfaktor. Statsbidrag kan återkrävas av Skolverket och varierar varje år och är därför svåra att budgetera. Som exempel kan nämnas statsbidragen för förstärkt elevhälsa: ansökan lämnas in i september, Skolverket fattar beslut i november/december men förändringen i personalstyrkan ska ha genomförts redan i augusti samma år.

Framtiden

Under 2018 börjar de nya läroplanerna för förskolan och skolan att gälla. De nya läroplanerna innehåller skrivningar om digitalisering och eleverna i samtliga årskurser ska lära sig programmering. Detta kommer att betyda omfattande kompetensutvecklingsinsatser

och investeringar i digitala verktyg. Skolverkets krav är att samtliga elever år 2020 ska ha så kallad ett-till-ett-lösning. Det betyder att samtliga elever ska ha en egen dator/surfplatta eller liknande. Under våren 2018 arbetas en handlingsplan fram av lärandes ledningsgrupp inom ramen för Skolverkets studiecirkel Leda digitalisering.

Att få in entreprenörskapsarbete i förskola och skola är viktigt för att kommunens mål om näringsliv ska uppnås. Inom skolan kommer konceptet Uppdrag Orsa att återuppväckas. Det inleddes i liten skala under 2017 och kommer successivt att byggas ut.

Ekonomi i balans är ett viktigt mål och kostnaderna för främst tolkar, språkstöd och studiestöd måste vara under kontroll under 2018.

En generell trend i Sverige är att människor flyttar mer. För lärandes del betyder det att verksamheten måste vänja sig av vid normen att en elev har samma lärare under tre år eller att en lärare har samma elever under tre år. In- och utflyttning stärker kravet på överlämningar mellan olika skolor och/eller kommuner och det kommer också att innebära fler statliga krav på konformitet inom skolsystemet på sikt, det vill säga att elever i årskurs 1 ska arbeta med liknande saker över hela landet.

Kommunstyrelse

Utskott för omsorg

Under året har flera olika personer arbetat som omsorgschef. På grund av detta har organisationen tappat fart i styrning och ledning. Ett antal granskningar har genomförts av inspektionen för vård och omsorg (IVO) och av Arbetsmiljöverket, både på övergripande nivå och på enheterna. Granskningarna har både direkt och indirekt lett till att förbättringar har genomförts eller kommer att genomföras.

| **Ordförande:** Susann Lindblad (C)

| **Vice ordförande:** Hans Sternbro (S)

Arbetet i ledningssystemet har tagits upp igen inom hälsa, sjukvård och rehabilitering (HSR) och individ- och familjeomsorgen (IFO) för att sedan fortsätta inom LSS (Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade) och äldreomsorgen. Detta är mycket viktigt för att systematiskt och strukturerat kunna arbeta vidare med de områden som behöver förbättras.

IFO och Arbetsmarknadsenheten (AME) har påbörjat ett nytt arbetssätt, ”Orsamodellen”, som snabbare ska leda människor från bidrag till arbete. Arbetsmetoden utgår i huvudsak från att träffa individerna oftare samt att stötta dem till självförsörjning genom arbetslinje eller studier.

Boendet för ensamkommande flyktingbarn (EKB) har genomfört och fortsätter med personalminskning på grund av minskat antal boende.

Inom HSR ligger fokus på att jobba med fallförebyggande åtgärder, läkemedelsavvikelser och egenvårdsbedömningar.

Personal

Under 2017 har Orsa haft fyra olika omsorgschefer på grund av rekrytering och sjukdom. Utmaningen nu och framöver är rekryteringen av framför allt högskoleutbildad och legitimerad personal. Inom IFO är det fortsatt svårt att rekrytera socionomer. Det är dock fler sökande nu än tidigare med rätt kompetens, vilket är positivt. På Orsagården har man i samarbete med Arbetsförmedlingen handlett utlandsfödda praktikanter som nu är tillgängliga som vikarier. Boendet för ensamkommande flyktingbarn har minskat personalstyrkan i och med ändrat regelverk samt färre anvisade ungdomar, vilket ger en förändring av de ekonomiska förutsättningarna.

Investeringar

Orsagården har bytt boendelåssystem, vilket innebär att rätt person kommer in i rätt lägenhet. Det ger spårbarhet över vem som är inne och när i respektive lägenhet. Kostnaden uppgår till cirka 300 tkr.

Ekonomisk översikt

Utskott för omsorg

Driftredovisning (tkr) Verksamhet	2017			2016	2015
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Utskott för omsorg	332	365	33	396	390
Färdtjänst	2 021	1 510	-511	1 431	1 464
HSR	11 413	11 104	-309	11 115	10 665
Äldreomsorg	65 958	70 961	5 003	64 707	65 122
Psykiatri	2 371	2 488	117	2 228	2 328
Särskilda omsorgen/LSS	22 910	20 931	-1 979	21 536	18 413
Individ- och familjeomsorg	9 411	7 533	-1 878	7 564	4 444
Insatser vuxna	4 552	2 705	-1 847	2 999	2 017
Insatser barn och ungdom	7 632	7 075	-557	9 488	5 774
Ekonomiskt bistånd	7 246	7 680	434	7 523	7 994
Familjerätt/familjerådgivning	1 386	1 190	-196	1 197	992
Flyktingmottagning	-7 524	-3 000	4 524	-7 210	268
Administration	11 689	12 366	677	12 815	12 410
Ej fördelade medel	0	185	185	0	0
Arbetsmarknadsåtgärder	0		0	4 772	4 013
Summa verksamhet	139 397	143 093	3 696	135 789	132 279
Projekt	66		-66	-1 158	-85
Summa totalt	139 463	143 093	3 630	134 631	132 194
Budgetavvikelse				5 312	2 343

På den centrala administrationen inom omsorg finns ett överskott, vilket beror på vakanta tjänster samt återhållsam användning av de centrala utvecklingsmedlen. Placeringar för både barn, ungdom och vuxna har kraftigt överstigit budget. Vi har haft både fler och längre placeringar, men detta har minskat under senare delen av året. Under sista delen av året har försörjningsstödet också minskat, vilket bland annat beror på ändrat arbetssätt.

Det är svårt att anställa socionomer, vilket gjort att vi tvingats anlita konsulter. Detta ger högre kostnader.

Kostnaden för hjälpmedel inom HSR fortsätter att vara hög och är ännu inte i balans med tilldelad budget.

Det är en något lägre efterfrågan på äldreomsorg, vilket också medför lägre kostnader. Flexibiliteten inom äldreomsorgen behöver öka utifrån efterfrågan. Kommunen ska inte ha 6–10 lediga platser inom särskilt boende och korttidsboende över längre perioder. Under en period har Orsa hyrt ut korttidsplatser till grannkommunerna och det har inneburit en stor intäkt. Utbildningssatsningen på undersköterskor inom äldreomsorgen har fördröjts, vilket för perioden ger ett överskott. Ersättningarna från staten för verksamheten ensamkommande flyktingbarn överstiger för tillfället kommunens kostnader, men med det nya ersättningsystemet förändras förutsättningarna.

Framtiden

Det finns mycket arbete kvar att göra inom omsorg, främst gällande ledning och styrning, uppföljning och att utgå ifrån det som faktiskt ger effekt enligt evidens och forskning. Vi behöver se över våra rutiner och jobba mer långsiktigt med mål och kvalitetsledning. Arbetet har startat men mycket återstår gällande till exempel läkemedelsuppföljningar, egenvårdsbedömningar och fallförebyggande. Osäkerhet råder kring vilka effekter den nya betalningsansvarslagen får för den enskilde och organisationen och vilka anpassningar som behöver genomföras.

Behovet av att rekrytera personal kommer att vara stort inom verksamhetsområdet och arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare måste utvecklas. IFO fortsätter tillsammans med AME utvecklingen av metoder och nya arbetssätt för att på bästa sätt möta de behov som finns. Planen är att försöka minska placeringar och istället hantera mer på hemmaplan.

Ombyggnaden av Lillåhem är den största förestående förändringen. Den kommer att innebära en bättre miljö för boende och bättre arbetsmiljö för personalen.

Miljönämnd Mora Orsa

Miljönämnden är gemensam för Mora och Orsa kommuner och är tillsyns- och kontrollmyndighet för miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen och till viss del smittskyddslagen. Miljökontoret har ansvaret för att lagarna efterlevs. Kontoret har även ansvaret för naturvården i kommunen. Organisationen är oförändrad, men verksamheten är nära knuten till verksamheten i samhället.

Ordförande: Christina Bröms (C)

Vice ordförande: Per-Erik Wiik (C)

Under 2017 påbörjades ett projekt om tillsyn av enskilda avlopp. Syftet med projektet är att med hjälp av information och tillsyn se till att alla enskilda avlopp i Mora och Orsa kommuner uppfyller gällande lagkrav och därmed bidrar till att Sveriges miljö kvalitetsmål samt vattenförvaltningens mål nås. Projektet kommer att fortsätta i tio år framöver och kommer att kräva mycket personella resurser på miljökontoret.

Personalsituationen har inneburit att inte alla planerade aktiviteter hunnit genomföras, inte heller all tillsyn och kontroll som skulle ha gjorts. Inom livsmedelskontrollen innebar detta att den kontrollskuld vi hade med oss in i 2017 ökade. Inom hälsoskyddstillsynen finns också en tillsynsskuld som behöver flyttas över till 2018. Det glädjande är att den planerade miljö-tillsynen har hunnits med för första gången på länge.

Personal

Under året rådde brist på personal. Flera medarbetare har varit föräldralediga eller tjänstlediga, vilket har inneburit att vikarier har rekryterats både inom miljö- och hälsoskydd och livsmedel.

Ekonomisk översikt

Miljönämnd

Driftredovisning (tkr) Verksamhet	2017			2016	2015
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Miljönämnd	65	65	0	53	72
Energirådgivning	-127	0	127	0	22
Administration miljö och hälsa	952	894	-58	900	806
Livsmedel	193	112	-81	119	37
Miljötillsyn	242	243	1	207	143
Kalkning	74	107	33	96	129
Naturvård	237	245	8	220	236
Summa	1 636	1 666	30	1 594	1 443
Budgetavvikelse				36	116

Miljönämnden redovisade ett positivt resultat för 2017. De verksamheter som inte följer budget är administrationen, energirådgivningen, livsmedel samt kalkningen. Inom energirådgivningen redovisades ett överskott, vilket beror på att tilldelat bidrag inte utnyttjats. Inom administrationen redovisades ett underskott som beror på högre kostnader för datorer, möbler och uppgradering av datasystem än budgeterat, samt att kostnader tagits för utköp av leasingbil. Inom livsmedel fanns ett underskott, vilket beror på en kontrollskuld som i sig innebär att pengar behöver föras över till 2018 för att kunna arbeta bort skulden. Kalkningen redovisade ett överskott på grund av lägre personalkostnader än budgeterat.

Framtiden

Staten har låtit genomföra en utredning av livsmedelskontrollen, där man konstaterar att den kontroll som kommuner gör är otillräcklig eller inte utförs på ett riskbaserat sätt. Utredningen föreslår att ingen kommun

ska ha mindre än tre årsarbetskrafter inom livsmedelskontrollen. Detta ställer krav på att de mindre kommunerna samverkar. En utökad styrning från statligt håll gentemot kommunerna är också föreslagen. En liknande utredning har tagits fram inom miljöområdet där man konstaterar att tillsynen i Sverige ser mycket olika ut och måste bli mer likvärdig. Det vi kan förvänta oss i framtiden är att staten kommer att kontrollera kommuner ännu mer för att se om kommunernas kontroll- och tillsynsuppdrag genomförs.

Under början av 2018 kommer en uppgradering av datasystemet Ecos att genomföras. Mycket tid kommer att behöva läggas på förberedelser och på utbildning av personalen samt på att se över interna rutiner.

Mora kommun har föreslagit att det ska bildas en gemensam miljö- och byggnämnd med förvaltning för Mora och Orsa kommuner. Ett slutgiltigt beslut om detta kommer att tas under början av 2018. Om detta blir verklighet kommer det att innebära stora förändringar för oss.

Byggnadsnämnd och stadsbyggnadsförvaltning Mora Orsa

Byggnadsnämnden är kommunens organ för tillsyn över byggverksamheten i kommunen och ansvarar för den fysiska planeringen på uppdrag av kommunstyrelsen.

Ordförande: Bo Lindblad (C)

Vice ordförande: Lennart Rosell (S)

Stadsbyggnadsförvaltningen hade en fortsatt hög ärendemängd med en ökning av byggärenden till 212 ärenden under 2017 jämfört med 195 året innan. Förvaltningen hade fortsatt höga intäkter, bland annat för bygglov för hotell i Grönklitt. Handläggningstiderna för bygglov förlängdes något, det beror på temporärt lägre bemanning på bygglovsavdelningen på grund av föräldraledighet. En tillsynsplan är framtagen och godkänd av byggnadsnämnden.

Ett skyltprogram är färdigställt och godkänt av byggnadsnämnden. Samråd avseende ny översiktsplan är genomfört och utställning av översiktsplanen ska genomföras under 2018.

Kartenheten uppfyllde sina leveransmål till Lantmäteriet under perioden. Mycket resurser avsattes till inmätning/utvisning av stadsnät.

Under perioden betalades det ut mer ersättning för bostadsanpassning än budgeterat, varav ett ärende som inkom sent på året gav en kostnad på cirka 500 tkr. Sammantaget visade den ekonomiska redovisningen ett visst underskott.

Personal

En receptionist/kundmottagare anställdes för att öka service och tillgänglighet. Det finns en vakant planarkitektjänst på planenheten.

Investeringar

Inga investeringar gjordes under perioden.

Ekonomisk översikt

Byggnadsnämnd och stadsbyggnadsförvaltning

Driftredovisning (tkr) Verksamhet	2017			2016	2015
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall	Utfall
Byggnadsnämnd	133	145	13	205	122
Stadsbyggnad administration	1 193	1 070	-123	1 248	1 165
Bygglov	349	500	151	211	449
Planer	330	297	-33	343	262
Översiktsplan	420	400	-20	342	659
Karta, Mät, GIS	867	988	121	798	899
Bostadsanpassning	844	577	-267	760	634
Summa	4 135	3 977	-158	3 906	4 190
Budgetavvikelse				31	66

Bygglovsintäkter låg över budget på grund av ökad ärendemängd. Även kartnheten visade ett överskott. Planenheten visade ett mindre underskott. Ansökningarna för bostadsanpassningsbidrag var många och vissa enskilda belopp var omfattande. Bostadsanpassningsbidrag betalades därför ut med högre belopp än budgeterat, vilket medförde att förvaltningen totalt uppvisade ett underskott för året.

Framtiden

Överlag fortsätter planarbetet för nya bostäder. Vidare ligger fortsatt fokus på utvecklingen i Grönklitt. Genom att erbjuda praktikplatser till studenter arbetar vi för att säkra kompetensförsörjningen. En viktig utmaning i framtiden är att möta pensionsavgångar samt att behålla personal och återbesätta vakanser.

Gemensamma nämnder och samverkan

Gemensamma servicenämnden IS/IT

Mora, Orsa och Älvdalens kommuner samverkar i en gemensam servicenämnd för kommunernas IS/IT-verksamhet. Nämnden ansvarar för att ge ett effektivt IS/IT-stöd till kommunernas verksamheter. Detta innefattar strategisk utveckling, systemförvaltning, drift och IT-säkerhet.

IS/IT-enheten fokuserade under verksamhetsåret 2017 på att etablera objektförvaltning, automatisering, konsolidering och driftstabilitet.

Serviceportalen har fått en ny design för att underlätta kontakten med servicedesk genom ett tydligare gränssnitt för felanmälan och beställningar. Den nya designen ska också göra det enklare att hitta till självhjälp och manualer.

Under året hanterade enheten en kraftig ökning av datorer och iPads. Ökningen består av ytterligare cirka 1 400 datorer och iPads, vilket motsvarar en ökning med 17 procent. Inom säkerhetsområdet genomfördes ett antal åtgärder för att öka spårbarhet. Dessutom förstärktes både det fysiska skalskyddet och brandväggen.

Två större projekt som har pågått är *Nya dataskyddsförordningen* och *Livsresa Anställd*. I projektet *Nya dataskyddsförordningen* har vi arbetat med att kommunerna ska kunna efterleva den nya lagen som träder i kraft den 25 maj 2018. I projektet *Livsresa Anställd* arbetar vi med att underlätta för nyanställd personal att snabbt komma in i arbetet samt säkerställa rätt åtkomst till system och digitala ytor. En gemensam tjänst som informationssäkerhetssamordnare har tillkommit, vilket är en förutsättning för att åstadkomma bra IT-säkerhet.

Utvecklingen gällande IT och digitalisering går i rasande takt, vilket är både spännande och ibland skrämmande. Digitaliseringen anses av många vara den enskilt starkaste förändringsfaktorn i samhället. Med hjälp av digitalisering kan kommunerna bli effektivare, mer tillgängliga och erbjuda en enklare vardag för invånare och medarbetare. Några exempel på hur digitalisering kan hjälpa kommunerna:

- Inom skolan kan digital fjärrundervisning vara ett sätt att behålla kvalitet och kursutbud i undervisningen trots brist på utbildade lärare. För elever med annat modersmål än svenska finns det till exempel digitala läromedelstjänster som gör att de lättare kan tillgodogöra sig skolarbetet.
- Inom äldreomsorgen kan mobila appar göra det möjligt att dokumentera och se brukarnas genomförandepplaner på plats i hemmet. Det ökar kvaliteten både för brukare och personal. För att öka tryggheten för brukare i hemmiljöer kan digitala hjälpmedel användas, exempel på det är mobila rörelselarm och nattlig fjärrstyrd tillsyn.
- Inom administration kan digitala lösningar frigöra administrativ tid så att handläggarna kan ägna mer tid åt kundnära och kvalificerat arbete. Exempel på det är digital ansökan om ekonomiskt bistånd och digital beräkning av avgifter inom hemtjänsten.

På helår redovisades ett resultat på 0 tkr. Det ursprungliga överskottet var på 1 971 tkr, vilket återfördes till kommunerna och bolagen. För Orsas del återfördes 302,5 tkr.

Intäkterna var 1 975 tkr högre än budgeterat. Överskottet beror i stort på att vi har fler användare, elever, datorer, iPads och accesspunkter än beräknat.

Gemensam gymnasienämnd

Sedan 2010 har Mora, Orsa och Älvdalens kommuner en gemensam nämnd för samverkan inom områdena gymnasieutbildning, vuxenutbildning, svenska för invandrare (SFI) och gymnasiesärutbildning.

Mora gymnasium har en hög andel elever som söker sig till Mora gymnasium i första hand. Trenden de senaste två åren har varit positiv.

Elevernas resultat står sig väl i förhållande till rikets, framför allt när det gäller andelen elever med examen och grundläggande behörighet. Meritvärdet sjönk något och ligger strax under medel i riket.

En utredning om att eventuellt omlokalisera vuxenutbildningen till Orsa och Älvdalen pågår.

Gymnasienämnden har en förhållandevis hög andel behöriga lärare. Arbetsmiljön är viktig för att kommunen ska kunna rekrytera och behålla lärare. Generationsväxling och andel legitimerade lärare innebär att det krävs nya arbetssätt i skolan för att eleverna ska garanteras hög kvalitet på sin utbildning. När organisation och arbetssätt förändras är det viktigt att kommunen och de fackliga organisationerna samverkar.

Kommunerna måste förhålla sig till samhällsutvecklingen och till den nationella digitaliseringsstrategin. Gymnasienämnden behöver därför utveckla fler e-tjänster och använda sig av ny teknik. Gymnasiet införde en ny digital lärplattform. Den är mer användarvänlig för både elever, föräldrar och lärare.

Gymnasienämnden redovisade totalt ett överskott på 2 994 tkr, per den 31 december 2017. Orsas del av överskottet var 1 433 tkr.

Gemensam servicenämnd lön

Norra Dalarnas Löneservice är en samverkan mellan Mora, Orsa och Älvdalens kommuner. Löneservice sköter löneadministrationen åt Mora, Orsa, Älvdalen och de kommunala bolagen Nodava AB, Orsa-bostäder AB, Orsa Lokaler AB och Norra Dalarnas Fastighets AB.

Uppdraget är att ge service och stöd till chefer inom det löneadministrativa området. Stor del av verksamhetens arbete består av support och utveckling av systemstöd inom löne- och personalområdet. Enheten har 11,25 tjänster. Enheten går under Älvdalens kommun, servicenämnden, men tillhör intern serviceförvaltning.

Tjänstekatalogen för Norra Dalarnas Löneservice infördes i inledningen av året. Katalogen är en gränsdragning och ett förtydligande av vad som är Löneservice uppdrag och skiljer på bastjänster och tilläggstjänster. Räddningstjänstens nya verksamhets-system Daedalos har lönekopplats för Mora och Orsa. Under året har modulen Beslutsstöd införts som ska ge lättillgänglig åtkomst av personalstatistik för chefer. Ett förarbete med att digitalisera och effektivisera processen av anställningsavtal har också skett under 2017. Supportfunktionen med ärendehanteringens bemannas numera av fast personal och ärendehanteringens har därmed blivit effektivare.

Norra Dalarnas Löneservice 2017 visade ett överskott på 584 tkr. Överskottet består främst av intäkter på grund av ett högre antal lönespecifikationer än beräknat och avgifter från tilläggstjänster. Överskottet återbetalas till kommunerna och för Orsas del beräknas återbetalningen bli 112 tkr.

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning

Sedan 2010 har Mora, Orsa och Älvdalens kommuner en gemensam social myndighetsnämnd. Nämnden ansvarar bland annat för familjerätt, stöd och service till funktionshindrade, bistånd till äldre, utredning och beslut om fysiskt och psykiskt funktionshindrade.

Tre områden var mer framträdande än de övriga under året. Det handlar om arbetet med snabb hemplanering från sjukhusvistelse av utskrivningsklara patienter, bemanningsförsörjningen och minskandet av sårbarheten för verksamhetssystemet (Procapita).

Den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (SUS) träder i kraft från och med den 8 januari 2018. Ett nytt regionalt avtal och riktlinjer finns där en av målsättningarna är att arbeta mer proaktivt för att minska onödiga inläggningar i slutenvården. Specifika handläggare arbetar mot slutenvården för att skapa struktur och bättre informationsflöde i processen med utskrivning när ansvaret för en patient övergår från landsting till kommun. I dagsläget arbetar fyra personer med detta arbetsområde, eventuellt kommer fler att anställas.

Arbetet med verksamhetssystemet Procapita med tillhörande system har varit sårbart då helhetsansvaret har funnits på en person. Nu finns istället två personer, en systemansvarig och en förvaltningsledare.

Nämnden gjorde totalt ett resultat på -36 tkr för 2017.

Överförmyndarservice

Överförmyndaren är en obligatorisk kommunal tillsynsmyndighet som rekryterar, utbildar och utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndarens uppgifter framgår av lagstiftning i föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen. Överförmyndaren står under tillsyn av länsstyrelsen. Orsa kommun samverkar med kommunerna Mora, Älvdalen, Vansbro, Rättvik och Leksand kring överförmyndarfrågor. Det gemensamma överförmyndarkontoret har sitt säte i Mora.

Verksamheten märkte av en stor nedgång av ärenden gällande ensamkommande barn under året. Antalet ärenden för gamla och sjuka var i princip oförändrat. En del personalförändringar innebar att det tog längre tid med granskningen av årsräkningar än planerat. I övrigt löpte verksamheten på under året utan några andra fördröjningar i handläggningen.

Regeringen införde ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga. Det nya ersättningssystemet innebär att en enhetlig schablonersättning utbetalas till anvisningskommunen. Ersättningen ska täcka transportkostnader, socialtjänstens utrednings- och uppföljningskostnader, tolkkostnader samt kostnader för god man och andra relaterade kostnader. Syftet med ett nytt ersättningssystem är att förenkla regelverket, förbättra kommunernas planeringsförutsättningar, minska den administrativa bördan och öka kostnadseffektiviteten. År 2018 har kommunen därmed inte längre rätt att återsöka faktiska kostnader hos Migrationsverket som hänför sig till ensamkommande barn. För att klara av förändringen har överförmyndaren bland annat sänkt arvodet till de gode männen.

För framtiden är verksamhetens utmaning att behålla och rekrytera nya gode män.

Överförmyndarservice gjorde ett negativt resultat på 94 tkr för Orsas del.

Sammanställd redovisning

Sammanställd redovisning omfattar Orsa kommun, Orsabostäder AB och Orsa Lokaler AB samt Orsa Vatten och Avfall AB. Dessa bolag ägs till 100 procent av kommunen. Dessutom ingår kommunens andel av Nodava AB. Sammanställd redovisning ska visa kommunens totala åtagande samt ge en grund för analyser och ökade möjligheter till styrning av kommunens verksamhet, oavsett om denna bedrivs i förvaltnings- eller bolagsform.

Orsa Vatten och Avfall AB äger och förvaltar Orsas anläggningar för vatten, avlopp och avfall. Driften av dessa sköts i det gemensamma bolaget Nodava AB. Nodava ägs gemensamt av Mora, Orsa och Älvdalens kommuners respektive ägarbolag för VA-anläggningar. Merparten av kommunens lokaler är överförda till Orsa Lokaler AB.

I den sammanställda redovisningen ingår inte Oreälvens Kraft AB. Oreälvens Kraft AB ägs till 35 procent av kommunen och 65 procent av Fortum Kraft AB. Bolagets struktur är att Orsa kommun står för 35 procent av bolagets kostnader och får 35 procent av producerad kraft. Kraften säljer kommunen i sin tur till Fortum. Kostnaden och intäkten konteras i kommunens redovisning under finansförvaltningen.

Stiftelsen Rovdjurscentrum Grönklitt och Design-torg Trä bildades under 2007. Kommunen är stiftare

tillsammans med Grönklittsgruppen AB. Stiftelsens uppgift är att ansvara för drift och innehåll i byggnaden Rovdjurscentrum och Design-torg Trä. Stiftelsen konsolideras inte. Byggnaden Design-torg Trä såldes under 2016 till Grönklittsgruppen AB.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att det egna kapital som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Interna kostnader, intäkter och interna skuld- och fordringsposter har eliminerats.

Vid upprättandet av den sammanställda redovisningen är kommunens redovisningsprinciper vägledande.

Årets resultat blev 36 021 tkr (23 951 tkr 2016). I den sammanställda redovisningen ingår Orsa kommun, Orsabostäder AB, Orsa Lokaler AB samt Orsa Vatten och Avfall AB inklusive kommunens andel av Nodava AB.

Interna mellanhavanden	Orsa kommun	Orsabostäder AB	Orsa Lokaler AB	Orsa Vatten och Avfall AB	Nodava AB
Ägd andel (%)		100	100	100	Ägs till 33 procent av Orsa Vatten och Avfall AB
Borgensavgift (tkr)		326	530	255	
Borgen (tkr)		108 600	176 500	85 000	
Försäljning (tkr)	2 575	4 713	37 186	6 161	12 329
Skulder (tkr)	2 736	2 008	4 755	1 546	1
Inköp (tkr)	40 131	5 288	3 526	12 654	1 365
Fordringar (tkr)	5 606	840	1 738	1 572	1 290

Orsa Vatten och Avfall AB & NODAVA AB

Orsa Vatten och Avfall AB äger och förvaltar Orsa kommuns vatten- och avloppsanläggningar samt avfallsanläggningar. Bolaget ägs till 100 procent av Orsa kommun. Norra Dalarnas Vatten och Avfall AB (NODAVA AB) ägs gemensamt av Mora, Orsa och Älvdalens kommuner. Genom ett uppdrags- och samarbetsavtal med de tre kommunerna sköter bolaget VA- och avfallsverksamheten i kommunerna.

Orsa Vatten och Avfall AB

Ordförande: Jimmy Olsson (C)
Vice ordförande: Karin Bohlin (S)

Nya taxan för anläggningsavgifter VA började gälla den 1 juli 2017. Möjlighet gavs att ansluta till den gamla taxan till och med den 31 oktober 2017 på grund av att beslutet om den nya taxan blev försenat. Under 2017 färdigställde bolaget ett antal investeringsprojekt. Bland dessa kan nämnas VA-utbyte Leran 5,6 mkr, Råtjärnsberget Grönklitt 4,3 mkr, VA-utbyte Vångsgärde 1,2 mkr samt VA-utbyte Barkgatan 1,6 mkr.

Bolaget arbetar även med ett antal pågående investeringsprojekt. Bland de största kan nämnas VA-utbyte Blickusvägen upparbetat 1,2 mkr, VA-utbyte Knapp-tågsvägen upparbetat 4,3 mkr till och med 2017, VA-omläggning Gransångarvägen 0,7 mkr samt ny ventilation i Bunk avloppsreningsverk 0,6 mkr.

Under åren 2016–2017 har det genomförts en så kallad vägvalsutredning angående hur VA-anläggningen i Orsa ska se ut i framtiden. Bland frågor som diskuteras är om man ska koppla samman ledningsnätet i Orsa med Mora eller om Orsa ska fortsätta på egen hand. Utredningen kommer att presenteras för kommunens politiker under våren 2018.

Under 2017 ingicks ett exploateringsavtal med Grönklittsgruppen AB angående VA-utbyggnad etapp 2

NODAVA AB

Ordförande: Gunnar Barke, Älvdalen (S)
Vice ordförande: Joakim Holback, Mora (C)

Råtjärnsberget Grönklitt. Avtalet avser cirka 30 fastigheter. Orsa kommun garanterar finansieringen om Grönklittsgruppen AB ej kan fullgöra sina åtaganden. Allmiljö AB startade sin verksamhet den 1 april 2017 som ny entreprenör för insamling av hushållsavfall. Efter upphandling har ett nytt avtal tecknats med EON angående förbränning av hushållsavfall. Ny slam-entreprenör är upphandlad under våren 2017 och Suez börjar sitt åtagande den 1 mars 2018. En sänkning av slamtaxan med cirka 10 procent genomförs i samband med detta.

Ett samverkansavtal angående insamling av matavfall har tecknats av samtliga kommuner i Dalarna. Syftet är att skapa biogas.

Under 2017 utarbetades en ny avfallsplan för varje kommun i Dalarna. Den har varit utställd och kommer att behandlas politiskt under 2018.

NODAVAS VD Göran Svensson beslöt i april att lämna sitt uppdrag. Ann-Cristin Sindors utsågs till tillförordnad VD. Rekrytering av ny ordinarie VD pågick till hösten 2017 då Marilou Hamilton Levin utsågs till VD för NODAVA. Hon tillträdde sin tjänst i december 2017.

Nyckeltal Orsa Vatten och Avfall AB

	2017	2016
Omsättning (tkr)	28 356	27 380
Resultat efter finansnetto (tkr)	334	641
Balansomslutning (tkr)	123 789	113 312
Soliditet (%)	8,8	9,3
Kassalikviditet (%)	0,4	0,6
Eget kapital inklusive del av obeskattade reserver (tkr)	10 846	10 578

Resultaträkning för Orsa Vatten och Avfall AB inklusive intern handel

(tkr)	2017	2016
Verksamhetens intäkter	28 357	27 423
Verksamhetens kostnader	-23 955	-22 779
Avskrivningar	-3 622	-3 178
Verksamhetens nettokostnader	780	1 466
Finansiella intäkter	9	6
Finansiella kostnader	-455	-831
Resultat efter finansnetto	334	641
Bokslutsdispositioner	-300	-472
Skatt	-1	0
Årets resultat	33	169

Nyckeltal NODAVA AB

	2017	2016
Omsättning (tkr)	63 964	57 421
Resultat efter finansnetto (tkr)	22	0
Balansomslutning (tkr)	15 122	14 383
Soliditet (%)	9,5	10,0
Kassalikviditet (%)	106,3	105,0
Eget kapital inklusive del av obeskattade reserver (tkr)	1 433	1 437

Resultaträkning för NODAVA AB inklusive intern handel

(tkr)	2017	2016
Verksamhetens intäkter	63 964	57 421
Verksamhetens kostnader	-63 705	-57 198
Avskrivningar	-218	-224
Verksamhetens nettokostnader	41	-1
Finansiella intäkter	0	3
Finansiella kostnader	-19	-2
Resultat efter finansnetto	22	0
Bokslutsdispositioner	6	10
Skatt	-28	-9
Årets resultat	0	1

Orsabostäder AB

Ordförande: Bernt Westerhagen (C)

Vice ordförande: Hans-Göran Olsson (S)

Orsabostäder har under 2017 koncentrerat sig på att renovera tomställda lägenheter som varit i ett ej uthyrningsbart skick. 20 lägenheter har kommit ut på bostadsmarknaden och alla är idag uthyrda. Bolagets vakansgrad har under året haft ett snitt på 2,4 procent och bolaget har haft en omflyttningsgrad på cirka 18 procent.

Orsabostäder har tagit över boendeinflytandeavtalet från hyresgästföreningen och har prioriterat Storgärdet och dess utveckling där en multiarena med integrerad lekplats är påbörjad och kommer att bli färdigställd under 2018. Bolaget har också påbörjat en översyn om hur bolaget ska samarbeta mer i projektförmedling med hyresgästföreningen gällande boendeinflytande.

En hyresgästenkät är utförd och bolaget har ett nöjdhetsindex (NKI) på 64,9, vilket är bra. Hyresgästerna upplever att det är tryggt att bo hos Orsabostäder och bolaget håller på med en handlingsplan utifrån resultaten i enkäten.

De större projekt som utförts har varit främst fasad- och trapphusmålning. Inom energi har några projekt varit igång där installation av en frånluftsvärmepump är det största energiprojektet. Bolaget har arbetat med att koppla upp fastigheterna mot ett fastighetssystem, vilket gör att bolaget kan få en bättre driftoptimering och bättre uppföljning av förbrukning av fjärrvärme och el.

Årets hyresförhandling gick till medling då parterna stod för långt ifrån varandra och beräknas bli klar under februari 2018.

Orsabostäder har flyttat till nytt kontor som är bättre anpassat för kunderna och verksamheten.

Orsabostäders vision är att vara ett framgångsfullt företag, vilket får ses som ett övergripande mål för bolaget. Bolaget ska ha nöjda hyresgäster, vilket mäts genom NKI. Bolaget ska ha en god ekonomi, uppföljning av budget. Bra och nöjda medarbetare, vilket mäts genom nöjdhetsindex (NMI). Bolaget har nått målen gällande NKI, NMI och ekonomi.

Personal

Orsabostäder AB har 10 stycken anställda varav fyra är tjänstemän. Fördelningen är tre kvinnor och sju män. Sjukfrånvaron har varit normal och ingen långtidsfrånvaro.

Investeringar

Under året har bolaget investerat i fastigheter för 12 760 (25 736) tkr varav 9 968 (9 985) tkr är aktiverade reparationer. Siffror inom parentes avser föregående år.

Kommentar till ekonomin

Hyresintäkterna har ökat med 3 163 tkr i jämförelse med föregående år. Av årets ökning hänförs 960 tkr till nya fastigheter och cirka 350 tkr till hyreshöjning, resterande 1 853 tkr är ökad uthyrning i befintligt fastighetsbestånd.

Resultatet efter finansiella poster ökade med 297 tkr. Räntenettet förbättrades med 531 tkr och avskrivningarna ökade med 820 tkr varav 180 tkr hänförs till nya fastigheter. Reparation och underhåll har ökat med 2 230 tkr, vilket till största delen hänförs till kostnader i samband med att renovera avställda lägenheter samt ökade vattenskador.

Kassaflödet under året var -527 (-9 775) tkr, vilket minskat behållningen på koncernvalutakontot med 424 tkr samt de räntebärande fordringarna med 103 tkr.

Framtiden

Orsabostäder AB har ett stort underhållsbehov på sina fastigheter som kommer att vara i fokus under många år framöver. För att klara ekonomin och se till att hyresgästerna kan bo kvar måste bolaget arbeta med långsiktiga underhållsplaner och hållbar förvaltning.

Orsas bostadsutveckling kommer också att påverka oss beroende på hur marknaden blir.

Orsabostäders vision och mål är i princip uppnådd och bolaget måste börja ta fram ny vision och övergripande mål som harmonierar med Orsa kommuns vision och mål genom en ny affärsplan.

Nyckeltal Orsabostäder AB

	2017	2016
Omsättning (tkr)	50 542	47 379
Resultat efter finansnetto (tkr)	7 224	6 927
Balansomslutning (tkr)	191 348	183 910
Soliditet (%)	33,1	31,4
Kassalikviditet (%)	30,8	33,9
Eget kapital inklusive del av obeskattade reserver (tkr)	63 419	57 789

Resultaträkning för Orsabostäder AB inklusive intern handel

(tkr)	2017	2016
Verksamhetens intäkter	51 611	48 567
Verksamhetens kostnader	-34 820	-32 362
Avskrivningar	-6 886	-6 067
Verksamhetens nettokostnader	9 905	10 138
Finansiella intäkter	38	24
Finansiella kostnader	-2 719	-3 235
Resultat efter finansnetto	7 224	6 927
Bokslutsdispositioner	-216	343
Skatt	-1 547	-1 604
Årets resultat	5 461	5 666

Orsa Lokaler AB

Ordförande: Bernt Westerhagen (C)

Vice ordförande: Hans-Göran Olsson (S)

År 2017 har löpt på som planerat och inga större avvikelser har inträffat. Orsa Lokaler AB har påbörjat arbetet med att skapa samarbetsforum med kommunens verksamheter för att hitta synergier i arbetet.

Många olika projekt har startats och avslutats under året. Större projekt är ombyggnationen av gamla biblioteket till ny förskola och ombyggnationen av Lillåhems särskilda boende. I dessa två projekt är samarbetet med verksamheterna omfattande och viktigt. Övriga projekt av större dignitet är ventilationsåtgärder på kommunhuset, Orsaskolan och Dalagatan 1 samt utbyte och/eller komplettering av passagesystem och larmfunktioner på vissa av bolagets fastigheter. Bolaget har installerat sin första solelsanläggning på garagetaket vid Gamla brandstationen med ett bra resultat redan från början.

Bolaget har arbetat med att koppla upp fastigheterna mot ett fastighetssystem, vilket gör att bolaget kan få en bättre driftoptimering och bättre uppföljning av förbrukning av fjärrvärme och el.

En marknadsförare har projektanställts under ett år för att försöka hitta nya hyresgäster till tomma lokaler för främst näringsverksamhet.

Orsa Lokaler har flyttat till nytt kontor som är bättre anpassat för kunderna och verksamheten.

Mål

Orsa Lokalers vision är att vara ett framgångs företag, vilket får ses som ett övergripande mål för bolaget. För att nå dit har bolaget delmål och aktiviteter. Bolaget ska ha nöjda hyresgäster, vilket mäts genom nöjd-kund-index (NKI). Bolaget ska ha en god ekonomi, uppföljning av budget. Bra och nöjda medarbetare, vilket mäts genom nöjd-medarbetar-index (NMI). Orsa Lokaler har nått målen gällande NKI, NMI och ekonomi.

Personal

Orsa Lokaler AB har i medeltal haft 24 stycken anställda. Fördelningen är 18 kvinnor och 6 män.

En pensionsavgång har skett under året och tjänsten kommer inte att tillsättas.

Sjukfrånvaron har varit normal med några långtids-sjukskrivningar.

Investeringar

Under året har bolaget investerat i fastigheter för 6 617 (6 852) tkr varav 4 754 (5 175) tkr är aktiverade reparationer. Siffror inom parentes avser föregående år.

Kommentar till ekonomin

Hysesintäkterna har ökat med 332 tkr i jämförelse med föregående år. Verksamhetsåret 2017 var första året som bolaget tagit ut en hyreshöjning sedan kontrakten tecknades på fastigheterna som övertogs från Orsa kommun, höjningen motsvarar konsumentprisindex och var cirka 1 procent.

Resultatet efter finansiella poster ökade med 272 tkr. Räntenettet förbättrades med 354 tkr och avskrivningarna ökade med 303 tkr.

Kassaflödet under året var 1 569 (3 744) tkr, vilket ökat behållningen på koncernvalutakontot till 12 945 tkr.

Fastigheterna som ägs till följd av kommunala beslut redovisar ett resultat på -1 058 tkr, vilket är en försämring mot föregående år med 356 tkr. Merparten av förlusterna är att hänföra till Dalagatan 1 och Skeer.

Framtiden

Projektet ombyggnation Lillåhems särskilda boende kommer att ta kraft och tid från förvaltningen, vilket gör att Orsa Lokaler måste hitta effektivitet i det framtida arbetet. Projektet beräknas vara klart under 2019/2020.

Orsa Lokalers vision och mål är i princip uppnådd och bolaget måste börja ta fram ny vision och övergripande mål som harmoniserar med Orsa kommuns vision och mål genom en ny affärsplan.

Nyckeltal Orsa Lokaler AB

	2017	2016
Omsättning (tkr)	36 432	36 100
Resultat efter finansnetto (tkr)	2 695	2 966
Balansomslutning (tkr)	202 469	199 337
Soliditet (%)	7,0	6,0
Kassalikviditet (%)	148,3	135,6
Eget kapital inklusive del av obeskattade reserver (tkr)	14 142	11 959

Resultaträkning för Orsa Lokaler AB inklusive intern handel

(tkr)	2017	2016
Verksamhetens intäkter	40 347	39 181
Verksamhetens kostnader	-27 764	-28 842
Avskrivningar	-6 719	-3 849
Verksamhetens nettokostnader	5 864	6 490
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-3 169	-3 524
Resultat efter finansnetto	2 695	2 966
Bokslutsdispositioner	162	-197
Skatt	-548	-610
Årets resultat	2 309	2 159

Driftredovisning 2017 Orsa kommun

(tkr)	2017						2016 Utfall Netto
	Utfall Intäkter	Utfall Kostnader	Budget Intäkter	Budget Kostnader	Avvikelse Netto	Utfall Netto	
Kommunfullmäktige	1 183	-3 619	1 985	-4 565	144	-2 436	-2 310
Kommunstyrelse	178	-8 159	0	-10 633	2 652	-7 981	-70 416
Utskott för strategi	15 750	-41 261	15 050	-41 345	784	-25 511	
Utskott för samhälle	36 748	-84 328	20 823	-73 333	4 930	-47 580	
Utskott för lärande	17 246	-173 479	7 580	-162 631	-1 182	-156 233	-152 027
Utskott för omsorg	54 924	-194 387	48 111	-191 204	3 630	-139 463	-139 403
Miljönämnd	10 646	-12 282	11 180	-12 846	30	-1 636	-1 594
Byggnadsnämnd	1 191	-5 326	1 200	-5 177	-158	-4 135	-3 906
Summa styrelse/nämnder	137 866	-522 841	105 929	-501 734	10 831	-384 975	-369 655
Finansiering	503 359	-90 386	494 280	-86 299	4 991	412 973	385 418
Summa	641 225	-613 227	600 209	-588 033	15 822	27 998	15 763

Kommentar: Inga tilläggsanslag har tilldelats under året. År 2016 redovisas kommunstyrelse inklusive nuvarande utskott för strategi samt samhälle.

Investeringsredovisning 2017 Orsa kommun

(tkr)	2017					Utfall	Avvikelse	2016 Utfall
	Anslag	Ombud- geterat	Tilläggs- anslag	Totalt anslag	Utfall			
Kommunstyrelse	0	0	0	0	0	0	32 844	
Utskott för strategi	650	750	0	1 400	452	948		
Utskott för samhälle	18 390	650	0	19 040	17 474	1 566		
Utskott för lärande	1 800	0	0	1 800	1 235	565	1 788	
Utskott för omsorg	1 430	0	0	1 430	973	457	643	
Miljönämnd	0	350	0	350	0	350	0	
Exploateringsfastighet	0	2 300	0	2 300	0	2 300	0	
Summa	22 270	4 050	0	26 320	20 134	6 186	35 274	

Kommentar: År 2016 redovisas kommunstyrelse inklusive nuvarande utskott för strategi samt samhälle.

2017-12-31 pågick följande större projekt

(tkr)	Totalt anslag	Upparbetad utgift
Stadsnät	30 401	61 470
Exploatering Lisselhed	22 560	4 256
Ombyggnad gator	2 000	975
Vägbelysning samförläggning el	1 000	3 115

Resultaträkning

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2017	2016	2017	2016
Verksamhetens intäkter	1	109 837	120 150	199 815	203 293
Verksamhetens kostnader	2	-497 453	-487 855	-553 569	-539 736
Avskrivningar	3	-10 459	-8 938	-27 815	-22 164
Verksamhetens nettokostnader		-398 075	-376 643	-381 569	-358 607
Skatteintäkter	4	285 248	273 424	285 248	273 424
Generella statsbidrag och utjämning	5	140 690	117 045	140 690	117 045
Finansiella intäkter	6	1 088	2 235	1 165	1 154
Finansiella kostnader	7	-953	-298	-7 330	-6 777
Resultat före skatt	8	27 998	15 763	38 204	26 239
Skatt		-	-	-2 183	-2 288
Årets resultat	8	27 998	15 763	36 021	23 951

Noter till resultaträkning

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	2 928	2 603	92 906	85 746
Taxor och avgifter	16 321	16 273	16 321	16 273
Hyror och arrenden	6 983	7 555	6 983	7 555
Bidrag	71 394	82 942	71 394	82 942
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	10 818	7 448	10 818	7 448
Exploateringsintäkter	1 000	2 784	1 000	2 784
Realisationsvinster	393	545	393	545
Summa	109 837	120 150	199 815	203 293
2 Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-262 237	-256 431	-295 119	-288 464
Pensionskostnader	-21 598	-19 158	-23 433	-20 375
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-1 421	-1 168	-1 421	-1 168
Bränsle, energi och vatten	-2 253	-2 306	-2 253	-2 306
Köp av huvudverksamhet	-100 661	-96 724	-100 661	-96 724
Lokal- och markhyror	-40 146	-40 005	-40 146	-40 005
Lämnade bidrag	-20 705	-20 799	-20 705	-20 799
Fastighetskostnader	-2 058	-2 346	-2 058	-2 346
Övriga kostnader	-46 374	-48 918	-67 773	-67 549
Summa	-497 453	-487 855	-553 569	-539 736
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal (alla, oavsett löptid)				
<i>Avgifter</i>				
– med förfall inom 1 år	792	1 220	1 246	2 477
– med förfall inom 1–5 år	87	274	3 374	2 349
– med förfall senare än 5 år	0	0	0	0
Summa	879	1 494	4 620	4 826
Extra stöd med anledning av flyktingsituationen december 2015 – statsbidrag för flyktingar				
<i>Extra stöd med anledning av flyktingsituationen bokas upp för de verkliga kostnader som uppstått under året och kvarvarande bidrag bokförs som en förutbetalad intäkt. Det ursprungliga bidraget uppgick till 15,4 mkr och under 2016–2017 förbrukades 8,4 mkr.</i>				
3 Avskrivningar				
Beloppen utgörs av planenliga avskrivningar. Avskrivningarna beräknas på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde. Den procentuella avskrivningen per år uppgår till: immateriella anläggningstillgångar 20 procent, inventarier 10–33 procent, Byggnader 2–10 procent i kommunen och 1–10 procent i koncernen.				
Årets avskrivningar	-10 459	-8 938	-27 815	-22 164

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
4 Skatteintäkter				
Egna skatteintäkter	285 248	273 424	285 248	273 424
<i>Preliminära skattebetalningar</i>	286 283	274 527	286 283	274 527
<i>Prognos för slutavräkning</i>	- 1 035	- 1 103	- 1 035	- 1 103
Summa	285 248	273 424	285 248	273 424
5 Generella statsbidrag och utjämning				
Kommunalekonomisk utjämning	115 964	108 292	115 964	108 292
LSS-utjämning	- 4 894	- 7 965	- 4 894	- 7 965
Kommunal fastighetsavgift	15 954	15 470	15 954	15 470
Generella bidrag från staten	13 666	1 248	13 666	1 248
Summa	140 690	117 045	140 690	117 045
6 Finansiella intäkter				
Utdelning aktier	5	4	7	4
Ränteintäkter bank	319	335	319	365
Oreälvens Kraft	76	91	76	91
Övriga ränteintäkter	30	82	30	82
Borgensavgifter	1 110	1 110	0	0
Återbäring Kommuninvest	0	574	0	574
Övriga finansiella intäkter	- 452	39	733	38
Summa	1 088	2 235	1 165	1 154
7 Finansiella kostnader				
Räntor på lån	0	0	- 5 483	- 6 479
Bankavgifter	- 104	- 66	- 104	- 66
Dröjsmålsräntor	- 2	- 2	- 2	- 2
Ränta på pensionsmedel	- 470	- 175	- 470	- 175
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar	- 334	0	- 334	0
Övriga finansiella kostnader	- 43	- 55	- 937	- 55
Summa	- 953	- 298	- 7 330	- 6 777
8 Avstämning mot kommunallagens balanskrav				
Årets resultat enligt resultaträkningen	27 998	15 763		
Samtliga realisationsvinster	- 393	- 545		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	27 605	15 218		
Medel till resultatutjämningsreserv	0	- 9 962		
Årets balanskravsresultat	27 605	5 256		
<i>Öronmärkt för pensioner år 2005–2013</i>	27 496	27 496		
Totalt öronmärkt för pensioner	27 496	27 496		
Balanskravsunderskott från tidigare år	0	0		
Summa	27 605	5 256		
Balanskravsresultat att reglera	0	0		

Balansräkning

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram, ledningsrätter	1	0	0	821	652
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2	127 976	117 812	601 143	573 211
Maskiner och inventarier	3	15 772	17 269	23 477	24 963
Pågående nyanläggning	4	0	0	11 252	9 757
Finansiella anläggningstillgångar	5	57 029	57 376	10 619	11 744
Summa anläggningstillgångar		200 777	192 457	647 312	620 327
Omsättningstillgångar					
Varulager		0	0	129	228
Exploateringsfastigheter	6	5 751	6 108	5 751	6 108
Fordringar	7	43 095	57 119	36 289	56 146
Kortfristiga placeringar	8	42 451	39 451	42 451	39 451
Kassa och bank	9	51 905	23 246	54 732	26 822
Summa omsättningstillgångar		143 202	125 924	139 352	128 755
SUMMA TILLGÅNGAR		343 979	318 381	786 664	749 082
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		27 998	15 763	36 021	23 951
Resultatutjämningsreserv		15 000	15 000	15 000	15 000
Övrigt eget kapital		169 127	153 364	202 653	178 702
Summa eget kapital		212 125	184 127	253 674	217 653
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	10	20 810	20 749	21 667	21 636
Uppskjutna skatteskulder	11	0	0	8 956	6 784
Summa avsättningar		20 810	20 749	30 623	28 420
Skulder					
Långfristiga skulder	12	19 923	14 905	402 302	394 312
Kortfristiga skulder	13	91 121	98 600	100 065	108 697
Summa skulder		111 044	113 505	502 367	503 009
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		343 979	318 381	786 664	749 082
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
Uttagna fastighetsinteckningar		400	400	38 875	36 018
Avgår: Panter i eget förvar		-400	-400	-400	-400
Ansvarsförbindelser	14				
Pensionsförpliktelse som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna		162 395	164 965	162 395	164 965
Övriga ansvarsförbindelser		389 012	389 946	18 912	20 086
Summa panter och ansvarsförbindelser		551 407	554 911	219 782	220 669

Noter till balansräkning

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
1 Dataprogram, ledningsrätter				
<i>Avskrivningstid 5 år</i>				
Anskaffningsvärde	0	0	1 535	1 426
Årets anskaffning	0	0	363	0
Omfördelning pågående nyanläggning			0	109
<i>Ackumulerat anskaffningsvärde</i>	0	0	1 898	1 535
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	0	0	883	710
Årets avskrivningar	0	0	194	173
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>	0	0	1 078	883
Bokfört värde	0	0	821	652
2 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
<i>Avskrivningstid 10–50 år för kommunen och 10–100 år för koncernen</i>				
Anskaffningsvärde	189 713	166 200	737 254	670 613
Årets anskaffning	16 836	31 188	36 213	63 777
Årets nedskrivningar	–314	0	–314	0
Anskaffningsvärde på årets avyttringar	0	–7 675	0	–7 675
Anskaffningsvärde på årets korrigeringar	–3 222	0	–3 222	0
Omfördelning pågående nyanläggning	0	0	14 258	10 597
<i>Ackumulerat anskaffningsvärde</i>	203 013	189 713	784 189	737 312
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	71 901	68 758	164 006	146 652
Årets avskrivningar	6 434	5 189	22 338	19 495
Årets nedskrivningar	–76	0	–76	0
Ackumulerade avskrivningar på årets avyttringar	0	–2 046	0	–2 046
Ackumulerade avskrivningar på årets korrigeringar	–3 222	0	–3 222	0
<i>Ackumulerade avskrivningar</i>	75 037	71 901	183 046	164 101
Bokfört värde	127 976	117 812	601 143	573 211
Fördelning av bokfört värde:				
Mark	572	572	572	572
Verksamhetsfastigheter	9 873	10 620	483 040	466 019
Publika fastigheter	116 306	105 323	116 306	105 323
Fastigheter för annan verksamhet	1 225	1 297	1 225	1 297
Summa	127 976	117 812	601 143	573 211

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
3 Maskiner och inventarier				
<i>Avskrivningstid 3–10 år</i>				
Anskaffningsvärde	64 280	60 914	81 392	75 799
Årets anskaffning	3 298	4 086	4 058	6 314
Årets nedskrivningar	– 618	0	– 618	0
Anskaffningsvärde på årets avyttringar	– 466	– 568	– 466	– 568
Anskaffningsvärde på årets korrigeringar	– 20	– 152	– 20	– 152
Omfördelning pågående nyanläggning	0	0	548	0
<i>Akkumulerat anskaffningsvärde</i>	<i>66 474</i>	<i>64 280</i>	<i>84 894</i>	<i>81 393</i>
Akkumulerade avskrivningar 1 januari	47 011	43 786	56 430	51 853
Årets avskrivningar	4 025	3 748	5 321	5 100
Årets nedskrivningar	65	0	65	0
Akkumulerade avskrivningar på årets avyttringar	– 466	– 429	– 466	– 429
Akkumulerade avskrivningar på årets korrigeringar	67	– 94	67	– 94
<i>Akkumulerade avskrivningar</i>	<i>50 702</i>	<i>47 011</i>	<i>61 417</i>	<i>56 430</i>
Bokfört värde	15 772	17 269	23 477	24 963
Fördelning av bokfört värde:				
Maskiner	1 501	1 800	1 501	1 800
Inventarier	9 491	10 019	17 196	17 713
Fordon	2 894	2 765	2 894	2 765
Konst	863	1 479	863	1 479
Övriga maskiner och inventarier	1 023	1 206	1 023	1 206
Summa	15 772	17 269	23 477	24 963
4 Pågående nyanläggning				
Ingående nedlagda kostnader	0	0	9 757	12 844
Årets nedlagda kostnader	0	0	16 301	9 420
Omfördelning	0	0	– 14 806	– 12 507
Utgående nedlagda kostnader	0	0	11 252	9 757
5 Finansiella anläggningstillgångar				
<i>Aktier</i>				
Orsabostäder AB	35 393	35 393	–	–
Orsa Lokaler AB	4 448	4 448	–	–
Orsa Vatten och Avfall AB	8 000	8 000	–	–
Oreälvens Kraft AB	18	18	18	18
Siljan Turism AB	0	334	0	334
Dalarna Holding AB	10	0	10	0
Visit Dalarna AB	210	0	210	0
Inlandsbanan AB	170	170	170	170
Dalhalla Förvaltning AB	94	94	94	94
Diverse övriga aktier	25	25	73	73
Summa	48 367	48 482	575	689
<i>Andelar</i>				
Inlandsbanekommunerna ekonomisk förening	30	30	30	30
Kommuninvest	3 540	3 540	3 540	3 540
Övriga andelar	25	25	25	25
Summa	3 595	3 595	3 595	3 595

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Utlämnat lån till Oreälvens Kraft	3 774	4 006	3 774	4 006
Kommuninvest förlagslån	1 000	1 000	1 000	1 000
Långsiktig fordran Region Dalarna	293	293	293	293
Övriga långfristiga fordringar	0	0	1 382	2 161
<i>Summa</i>	<i>5 067</i>	<i>5 299</i>	<i>6 449</i>	<i>7 460</i>
Summa	57 029	57 376	10 619	11 744

Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser inbetalt andelskapital. Kommuninvest ekonomisk förening har därefter beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 71 tkr för Orsa kommun. Orsa kommuns totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick den 31 december 2017 till 6 131 tkr varav särskild insats 3 260 tkr.

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
6 Exploateringsfastigheter				
Exploateringsfastigheter	5 751	6 108	5 751	6 108
Summa	5 751	6 108	5 751	6 108
7 Fordringar				
Barnomsorgsavgifter	47	43	47	43
Äldreomsorgsavgifter	136	220	136	220
Allmändebitering	1 764	3 863	1 764	3 863
Värdereglering osäkra kundfordringar	-6	-116	-6	-116
Förutbetalda kostnader	7 596	9 504	8 998	10 846
Upplupna intäkter	4 656	22 397	4 656	22 397
<i>Varav fordringar på Migrationsverket</i>	<i>562</i>	<i>15 988</i>	<i>562</i>	<i>15 988</i>
Övriga fordringar hos staten	15 160	14 282	15 160	14 282
Mervärdesskatt	2 745	2 730	4 026	3 327
Diverse kortfristiga fordringar	10 997	4 196	1 508	1 284
Summa	43 095	57 119	36 289	56 146
8 Kortfristiga placeringar				
Aktier Grönklittsgruppen AB	12 649	12 649	12 649	12 649
Kortfristig placering	29 802	26 802	29 802	26 802
Summa	42 451	39 451	42 451	39 451
9 Kassa och bank				
Kontantkassa	35	114	67	132
Växelkassor	4	4	4	4
Koncernvalutakonto Nordea	46 577	14 062	51 259	21 993
Nordea	0	0	2 000	2 085
SHB	256	239	266	927
Swedbank	101	646	101	646
JAK Medlemsbank	250	250	1 035	1 035
Koncernvalutakonto Orsabostäder AB	613	371	-	-
Koncernvalutakonto Orsa Lokaler AB	12 945	11 376	-	-
Koncernvalutakonto Orsa Vatten och Avfall AB	-8 876	-3 816	-	-
Summa	51 905	23 246	54 732	26 822

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
10 Avsättningar för pensioner				
<i>Aktualiseringsgrad 96 procent</i>				
Specifikation per förmån exklusive ÖK-SAP				
Pensionsbehållning	1 808	1 876	1 808	1 876
Förmånsbestämd ålderspension	11 324	11 223	11 324	11 223
Pension till efterlevande	364	336	364	336
PA-KL pensioner	2 630	2 754	2 630	2 754
Löneskatt	3 912	3 927	3 912	3 927
Summa	20 038	20 116	20 038	20 116
Specifikation per förmån ÖK-SAP				
Särskilda avtalspensioner	0	32	0	32
Löneskatt	0	8	0	8
Summa	0	40	0	40
Antal visstidsförordnanden				
<i>Politiker</i>	0		0	
<i>Tjänstemän</i>	0		0	
Avsättning för pensionsförmåner intjänade från och med 1998 exklusive ÖK-SAP				
Ingående avsättning inklusive löneskatt	20 116	19 904	20 116	19 904
Utbetalningar	-966	-718	-966	-718
Finansiell uppräknig, ränta och basbelopp	470	174	470	174
Nyintjänande under året	401	685	401	685
Övrigt	32	30	32	30
Årets förändring av löneskatt, 24,26 procent	-15	41	-15	41
Summa	20 038	20 116	20 038	20 116
Avsättning för pensionsförmåner intjänade från och med 1998 ÖK-SAP				
Ingående avsättning inklusive löneskatt	39	440	39	440
Utbetalningar	-39	-324	-39	-324
Finansiell uppräknig, ränta och basbelopp	0	2	0	2
Arbetstagare som pensionerats	0	0	0	0
Övrigt	0	0	0	0
Årets förändring av löneskatt, 24,26 procent	0	-79	0	-79
Summa	0	39	0	39
Diverse pensionslösningar inklusive löneskatt	0	0	857	887
Pensionsskuld förtroendevalda inklusive löneskatt	772	594	772	594
Summa	20 810	20 749	21 667	21 636

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
11 Uppskjutna skatteskulder				
<i>Temporära skillnader föreligger i de fall tillgångars eller skuldernas redovisade respektive skattemässiga värden är olika.</i>				
<i>Temporära skillnader avseende följande poster har resulterat i följande uppskjutna skattefordringar och skatteskulder.</i>				
Fordran för kostnad avdragsgill kommande år	0	0	- 1 047	- 1 091
Skuld temporär skillnad byggnader	0	0	8 615	6 564
Skuld obeskattade reserver	0	0	1 388	1 311
Summa	0	0	8 956	6 784
12 Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut koncern Orsa Vatten och Avfall AB	-	-	85 000	85 000
Skulder till kreditinstitut koncern Orsabostäder AB	-	-	108 600	108 600
Skulder till kreditinstitut koncern Orsa Lokaler AB	-	-	176 500	176 500
Periodiserade anslutningsavgifter Orsa Vatten och Avfall AB	-	-	12 279	9 307
Skuld gatukostnadsersättning	7 000	7 000	7 000	7 000
Skuld anläggnings- och anslutningsavgifter	11 454	5 442	11 454	5 442
Skuld investeringsbidrag	5 174	4 710	5 174	4 710
Akkumulerade upplösningar investeringsbidrag	- 3 705	- 2 247	- 3 705	- 2 247
Summa	19 923	14 905	402 302	394 312
Orsa Vatten och Avfall AB				
<i>Genomsnittlig ränta (%)</i>			0,52	
<i>Genomsnittlig räntebindningstid (år)</i>			2,7	
<i>Lån som förfaller inom 1 år (tkr)</i>			12 000	
<i>Lån som förfaller inom 2–3 år (tkr)</i>			52 000	
<i>Lån som förfaller inom 4–10 år (tkr)</i>			0	
Orsabostäder AB				
<i>Genomsnittlig ränta inklusive derivat (%)</i>			2,27	
<i>Genomsnittlig räntebindningstid (år)</i>			3,1	
<i>Lån som förfaller inom 1 år (tkr)</i>			48 600	
<i>Lån som förfaller inom 2–3 år (tkr)</i>			40 000	
<i>Lån som förfaller inom 4–10 år (tkr)</i>			20 000	
Orsa Lokaler AB				
<i>Genomsnittlig ränta inklusive derivat (%)</i>			1,49	
<i>Genomsnittlig räntebindningstid (år)</i>			2,3	
<i>Lån som förfaller inom 1 år (tkr)</i>			81 500	
<i>Lån som förfaller inom 2–3 år (tkr)</i>			75 000	
<i>Lån som förfaller inom 4–10 år (tkr)</i>			20 000	
Derivatinstrument				
<i>Avtal om en så kallad ränteswap används av Orsabostäder AB och Orsa Lokaler AB för räntebindning och skyddar bolaget mot ränteförändringar. Genom säkringen erhåller bolagen en fast ränta och det är denna ränta som redovisas i resultaträkningen i posten finansiella kostnader och räntor på lån.</i>				

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
13 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	12 031	16 671	20 494	19 604
Pensionsskuld, individuell del	9 365	8 450	9 365	8 450
Semester- och ferielöneskuld	14 987	14 750	16 393	16 791
Löner timanställda december	3 990	4 007	3 990	4 007
Övriga upplupna kostnader	16 965	18 080	21 855	23 437
Förutbetalda intäkter	4 313	4 771	4 745	5 374
Engångsmedel med anledning av flyktingsituationen	6 950	14 141	6 950	14 141
Förutbetalda skatteintäkter	2 426	810	2 426	810
Källskatt och löneavdrag	4 496	4 626	5 402	5 764
Momsskuld	0	0	807	751
Koncernvalutakonto koncernföretag	13 558	11 747	–	–
Diverse kortfristiga skulder	2 040	547	7 636	9 568
Summa kortfristiga skulder	91 121	98 600	100 065	108 697
14 Ansvarsförbindelser				
Pensioner intjänade till och med den 31 december 1997				
Ingående pensionsskuld	164 965	168 499	164 965	168 499
Utbetalningar	–6 305	–5 849	–6 305	–5 849
Finansiell uppräkningsränta och basbelopp	3 604	1 920	3 604	1 920
Övrigt	633	1 085	633	1 085
Årets förändring av löneskatt, 24,26 procent	–502	–690	–502	–690
Summa	162 395	164 965	162 395	164 965
Borgen för kommunens företag	370 100	370 100	–	–
Borgen för småhus och bostadsrätter	14 119	14 793	14 119	14 793
Övriga borgensförbindelser	4 793	5 053	4 793	5 293
Summa	389 012	389 946	18 912	20 086
Summa	551 407	554 911	181 307	185 051

Orsa kommun har i mars 1995 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner och landsting/regioner som per den 31 december 2017 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Orsa kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse kan noteras att per den 31 december 2017 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 483 929 484 kronor och totala tillgångar till 349 243 746 321 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 397 542 948 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 406 044 776 kronor.

Kassaflödesrapport

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2017	2016	2017	2016
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		27 998	15 763	36 021	23 951
Justering för ej likviditetspåverkande poster	1	9 938	7 449	28 833	22 975
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		<i>37 936</i>	<i>23 212</i>	<i>64 854</i>	<i>46 926</i>
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		14 024	-10 157	19 856	-5 123
Ökning/minskning varulager		0	0	99	95
Ökning/minskning kortfristiga skulder		-7 479	-9 116	-8 632	-3 026
<i>Varav engångsmedel flyktig</i>		<i>-7 191</i>	<i>-1 248</i>	<i>-7 191</i>	<i>-1 248</i>
Ökning/minskning exploateringsfastigheter	2	357	1 072	357	1 072
Ökning/minskning kortfristiga placeringar	3	-3 000	0	-3 000	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten		41 838	5 011	73 534	39 944
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	4	0	0	-363	0
Investering i materiella anläggningstillgångar	5	-20 134	-35 274	-56 186	-75 845
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	6	6 476	3 505	9 669	4 746
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	7	466	5 942	466	5 942
Investering i finansiella tillgångar	8	-220	-4 448	-220	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-13 412	-30 275	-46 634	-65 157
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	9	0	0	0	0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	10	233	263	1 010	986
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		233	263	1 010	986
Årets kassaflöde		28 659	-25 001	27 910	-24 227
Likvida medel vid årets början		23 246	48 247	26 822	51 049
Likvida medel vid årets slut		51 905	23 246	54 732	26 822
Förändring av likvida medel		28 659	-25 001	27 910	-24 227

Noter till kassaflödesrapport

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
1 Ej likviditetspåverkande poster				
Av- och nedskrivningar	11 380	8 989	27 816	22 214
Avsatt till pensioner	-523	-260	-553	-80
Ränta på pensionsavsättning (inklusive löneskatt)	584	175	584	175
Realisationsvinst vid försäljning av Designtorg Trä	0	-371	0	-371
Utrangering/realförlust	0	0	550	0
Realisationsvinster vid försäljning av diverse anläggningstillgångar	-393	-174	-393	-174
Nedskrivning aktier Siljan Turism	334	0	334	
Korrigerig och utrangering av diverse anläggningstillgångar	14	58	14	58
Upplösning av investeringsbidrag	-1 458	-968	-1 679	-1 135
Förändring av uppskjuten skatt	0	0	2 183	2 288
Diverse ej likviditetspåverkande poster	0	0	-23	-22
Summa	9 938	7 449	28 833	22 975
2 Exploateringsfastigheter				
Försäljning av exploateringsfastigheter	357	1 072	357	1 072
Exploatering	0	0	0	0
Summa	357	1 072	357	1 072
3 Kortfristiga placeringar				
Avyttring kortfristiga placeringar	0	0	0	0
Anskaffning kortfristiga placeringar	-3 000	0	-3 000	0
Summa	-3 000	0	-3 000	0
4 Investering i immateriella anläggningstillgångar				
Anskaffning enligt investeringsredovisningen	0	0	-363	0
Summa	0	0	-363	0
5 Investering i materiella anläggningstillgångar				
Anskaffning enligt investeringsredovisningen	-20 134	-35 274	-56 186	-75 845
Summa	-20 134	-35 274	-56 186	-75 845
6 Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar				
Anläggnings- och anslutningsavgifter	6 012	3 505	9 205	4 746
Investeringsbidrag	464	0	464	0
Summa	6 476	3 505	9 669	4 746
7 Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Avyttring Designtorg Trä	0	5 629	0	5 629
Diverse mindre avyttringar	466	313	466	313
Summa	466	5 942	466	5 942
8 Investering i finansiella tillgångar				
Visit Dalarna AB, Dalarna Holding AB	-220	0	-220	0
Köp av Orsa Lokaler AB	0	-4 448	0	0
Summa	-220	-4 448	-220	0

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2017	2016	2017	2016
9 Nyupptagna lån				
Nyupptagna lån koncern Orsabostäder AB	0	0	0	0
Nyupptagna lån koncern Orsa Vatten och Avfall AB	0	0	0	0
Summa	0	0	0	0
10 Långfristiga fordringar				
Oreälvens Kraft AB amortering av lån	233	263	233	263
Andra långfristiga fordringar	0	0	777	723
Summa	233	263	1 010	986

Redovisningsmodell

I driftredovisningen beskrivs de enskilda verksamheternas budgeterade respektive redovisade kostnader och intäkter. Resultaträkningen utgår från intäkterna och kostnaderna i driftredovisningen sedan dessa summor har justerats med bland annat interna poster.

Investeringsredovisningens uppgift är att visa hur investeringsutgifterna under året har fördelat sig på olika verksamhetsområden.

Resultaträkningen redovisar intäkter och kostnader och visar hur årets resultat samt förändringen av eget kapital har uppkommit. Förändringen kan också erhållas genom att jämföra eget kapital mellan två redovisningsår.

Kassaflödesanalysen ger upplysning om hur medel har tillförts och använts. Ett positivt saldo på kassaflödesanalysen innebär således att en del av de tillförda medlen har använts till att förstärka likviditeten.

I balansräkningen redovisas kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. Här redovisas hur kommunens kapital har använts och anskaffats. Kapitalet används till olika slags tillgångar, som finansieras antingen av skulder i kombination med eller enbart eget kapital. Balansräkningens tillgångssida uppdelas i anläggnings- och omsättningstillgångar. Anläggningstillgångar är fast och lös egendom avsedd för stadigvarande innehav. Exempel på det är bland annat byggnader, maskiner och fordon.

Omsättningstillgångarna består av likvida medel och tillgångar som på kort tid kan omvandlas till likvida medel.

Skulderna uppdelas i långfristiga respektive kortfristiga skulder beroende på löptid. Eget kapital är differensen mellan tillgångar och skulder.

Redovisningsprinciper 2017

Kommunen följer den kommunala redovisningslagen samt de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning (RKR) utfärdat vad gäller redovisningen. Undantaget är redovisning av finansiell leasing och extra stöd med anledning av flyktingsituationen december 2015 – statsbidrag för flyktingar. Extra stöd med anledning av flyktingsituationen bokas upp för de verkliga kostnader som uppstått under året i kommunen och kvarvarande bidrag bokförs som en förutbetalad intäkt.

I noterna till resultaträkningen lämnas upplysning om ej uppsägningsbara operationella **leasingavtal**. Några leasingobjekt är eventuellt att betrakta som finansiell leasing enligt RKR 13.2, klassificering pågår. Nedan lämnas upplysningar om dessa avtal. Finansiella leasingavtal med en avtalstid överstigande tre år:

Avgifter (tkr)	2017	2016
– med förfall inom 1 år	1 332 571	655 621
– med förfall inom 1–5 år	0	1 257 190
– med förfall senare än 5 år	0	0

Det totala finansiella leasingbeloppet bedöms vara mycket lågt i förhållande till totala balansomslutningen (cirka 0,4 procent) och skulle sannolikt inte påverka en ekonomisk bedömning av kommunens ställning.

Kommunalskatten har periodiserats enligt rekommendation nummer 4.2 från RKR. Det innebär att kommunen i bokslutet för 2017 har bokfört den definitiva slutavräkningen för 2016 samt en preliminär slutavräkning för 2017. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) decemberprognos.

Kommunen följer RKR 18.1 vad gäller **avgift eller bidrag till anläggningstillgångar**. Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar redovisas från och med 2013 enligt RKR 18.1. De tas upp som en förutbetalad intäkt och periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Tidigare erhållna avgifter eller bidrag ändras inte, utan löper som nettoavskrivning till avskrivningsperiodens slut.

Arbetsgivaravgifter har bokförts i form av beräknade, procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen enligt SKL:s rekommenderade nivå.

Pensionsskulden har beräknats av KPA enligt RKR:s rekommendation. Pensionsåtaganden som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen.

Semesterlöneskulden avser ej uttagna semesterdagar.

Tillsammans med **skuld till timanställda med mera** för arbete som utförts i december 2017 och upplupen arbetsgivaravgift redovisas semesterlöneskulden som en kortfristig skuld.

Anläggningstillgångar – enligt kommunens redovisningsprinciper bedöms en tillgång där anskaffningsvärdet uppgår till ett basbelopp (för närvarande 44,8 tkr) och som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav vara en anläggningstillgång.

Anläggningstillgångarna värderas till anskaffningsvärde med avdrag för planenliga avskrivningar.

Avskrivningstiden för byggnader och tekniska anläggningar är 10–50 år samt för maskiner och inventarier 3–10 år. Linjär avskrivningsmetod tillämpas. En bedömning av anläggningarnas värde görs och i de fall där anläggningens värde bedöms varaktigt förändrats görs en justering av det bokförda värdet. För tillgångar i form av konst, mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Komponentindelning av materiella anläggningstillgångar har införts från 2014 för befintliga tillgångar. För investeringar i nya anläggningar tillämpas komponentindelning och en komponent definieras som en utgift som är relativt stor i relation till den totala investeringen och bedöms ha en avvikande avskrivningstid.

Årligen görs en bedömning av kvarvarande objekt i anläggningsreskontran om det finns något nedskrivningsbehov utifrån att anläggningen inte längre används, alternativt nyttjas som det var tänkt från början.

Kostnadsräntor som hör till redovisningsperioden har skuldbokförts och belastat periodens resultat.

Exploateringsfastigheter redovisas som omsättningstillgångar från och med 2009.

Osäkra fordringar, det vill säga kundfordringar äldre än 6 månader, har värdereglerats.

Den sammanställda redovisningen för koncernen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Transaktioner och mellanhavanden mellan kommunen och dotterbolagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala

ekonomi. I den kommunala koncernen ingår bolag där kommunen har minst 20 procents inflytande. Kommunen äger Oreälvens Kraft AB till 35 procent men inflytandet beräknas inte vara så stort att kommunens del av företaget ska konsolideras.

Vissa aktier klassificeras som **kortfristig placering** då syftet med innehavet är avyttring för att lösa framtida pensioner.

Revisionsberättelse för år 2017

Vårt uppdrag och ansvar:

Vi av kommunfullmäktige valda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits av kommunstyrelsen och nämnderna. Utsedda revisorer har granskat verksamheten i de gemensamma nämnderna. Utsedda lekmannarevisorer har granskat kommunens bolag.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivits i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och för återredovisningen till fullmäktige av hur de fullgjort uppdraget. *Vårt ansvar enligt kommunallagen* är att granska verksamhet, redovisning, intern kontroll och pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Våra genomförda granskningar:

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, enligt av kommunfullmäktige fastställt revisionsreglemente och enligt god revisionsredovisningssed i kommunal verksamhet. Vår granskning har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Granskningens omfattning, inriktning, förslag och synpunkter redovisas i vår bilaga.

Granskning enligt god ekonomisk hushållning:

Vi skall utifrån kommunallagens bestämmelser, om god ekonomisk hushållning, bedöma om resultatet i bokslutet är förenligt med de mål för den ekonomiska förvaltningen som fullmäktige beslutat om.

Årets koncernresultat är +36,0 mnkr och resultatet för kommunen uppgår till +28,0 mnkr. Efter hänsyn till reavinster om 0,4 mnkr uppgår årets resultat efter balanskravsjusteringar till 27,6 mnkr.

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges ekonomiska mål i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2017 är uppfyllda. Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges mål för verksamheten. Av de verksamhetsmässiga målen är två delvis uppfyllda och ett inte uppfyllt. Målet om livskvalitet och samhällsservice är inte uppfyllt.

Vi ska även bedöma om räkenskaperna i kommunens årsredovisning är rättvisande.

Vi noterar att räkenskaperna i ett avseende inte är upprättade enligt god redovisningssed. En avvikelse mot denna har gjorts avseende generella statsbidrag och intäkter för migration. Erhållet statsbidrag, engångsersättning, som kommunen erhöll i december 2015, har inte intäktsförts, i enlighet med utfärdade rekommendationer. Överskott för migration har skuldförts och ej intäktsredovisats.

Kommunen står inför stora utmaningar både verksamhetsmässigt och ekonomiskt och behöver därför fortsatt fokusera på att uppfylla kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt och samordningsansvar är särskilt viktigt för att kommunen ska kunna arbeta långsiktigt med effektiviseringar och verkställa kommunfullmäktiges mål.

Ansvarsprövning:

Revisorerna ska till kommunfullmäktige redovisa sin ansvarsprövning av styrelser och nämnder. Vi bedömer att den gemensamma Miljönämnden saknat tillfredsställande system för styrning, ledning, uppföljning och kontroll. Verksamheten har inte bedrivits på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt.

Vi riktar därför **anmärkning enligt kommunallagen 9 kap 17 §** "Om anmärkning framställs, skall anledningen till denna anges i revisionsberättelsen." mot den gemensamma Miljönämnden för:

- bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll

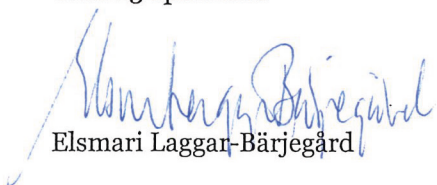
Vi är kritiska mot att kommunstyrelsen inte tillfredställande haft uppsikt över den gemensamma Miljönämndens verksamhet och därför brustit i sin övergripande och samordnande ledningsfunktion.

Trots vår anmärkning mot den gemensamma Miljönämnden och kritik mot kommunstyrelsen tillstyrker vi

att kommunstyrelsen, nämnderna, de gemensamma nämnderna och de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet för år 2017.

att kommunens årsredovisning för år 2017 godkänns.

Orsa 23 april 2018

Elsmari Laggar-Bärjégård

Susanne Andersson

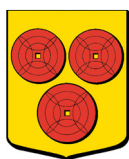
Mats Wahlström

Kåre Olsson

Sten Hansson van Nes

Orsa kommun

Box 23, 794 21 Orsa
0250-55 21 00
orsa.kommun@orsa.se